

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdievem tekašišu po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravlštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravlštvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Javni ljudski shod akad. ferijalnega društva „Adrija“.

Javni ljudski shod, katerega je priredilo v nedeljo predpoludne na Catterinijevem vrtu akad. ferijalno društvo „Adrija“, se je obnesel v vsakem oziru izvrstno. Bilo je navzočih gotovo nad 1500 oseb iz vseh slojev slovenskega ljudstva. Bil je ta shod res lepa manifestacija našega ljudstva, borečega se za svoje pravice, ki so mu sicer na papirju zajamčene, a se mu v praksi odrekajo vedno in povsod, kakor da bi bili Slovenci res za to na svetu, da delamo tlako drugim narodom, ki nas izkoriščajo pri vsaki možni priliki za svoje sebične namene. Slovenci ne le da moramo biti budni pri svojem drugorodnem posestvu, zapostavljeni smo tudi pri vsaki priliki od onih činiteljev, ki so zato postavljeni, da čuvajo nad izvršbo obstoječih postav. Ti činitelji, ki so namreč vladni organi, ravnavajo z nami vedno tako, kakor da bi bili Slovenci brezpraven narod, za katere nimajo avstrijske postave nobenega pomena. Da tako ravnanje boli ter vzbuja v čutečih mladih srcih ogorčenje, je popolnoma naravno, kakor je tudi popolnoma naravno, da dajo ta mlada srca duška svoje ogorčenosti na razne načine in pri raznih prilikah. Tako je priredila tudi naša akademična mladina, zbrana v akademskem ferijalnem društvu „Adrija“ v nedeljo javen ljudski shod, da dá na njem duška svoji ogorčenosti ter da razodene širnim slojem našega ljudstva, kaka nebovpijoča krivica se godi slovenskemu narodu s tem, da se mu zapira pot do izobrazbe, ki je jedina podlaga ne samo boljše bodočnosti, ampak ki je tudi prvi pogoj narodnega obstanka. Dočim se naši drugim narodom naše države, posebno pa privilegiranim Nemcem in Italijanom, vsaka prilika, da spopolnijo svojo izobrazbo, kratijo se nam Slovincem tudi najprimitivnejše pravice in zdi se, da smo v očeh naše vlade le zato na svetu, da plačujemo davek ter da prelivamo kri, ko napade državo kak sovražnik. — Tega pa ne smemo več trpeti, ter je že skrajni čas, da nastopimo složno proti takemu postopanju, ter da odločno zahtevamo pravice, ki nam pritičejo po naravnem zakonu in pa po zakonih, obstoječih v naši državi. Kakor rečeno, je prvi pogoj k boljši bodočnosti izobrazba. Ta zamore pa biti uspešna in popolna le na podlagi materinega jezika. Pripomočki za tako izobrazbo pa so dobre ljudske in srednje šole in naposled vseučilišče. In ravno z ozirom na to, priredilo je akademično ferijalno društvo svoj prvi javni ljudski shod, na katerega dnevni red je postavilo razpravo o slovenski mestni ljudski šoli v Gorici, o slovenski gimnaziji v Gorici in o slovenskem vseučilišču v Ljubljani.

Shod je otvoril dosednji predsednik društva stud. med. g. Reja. Pozdravivši na shodu navzoče v prisrčnih besedah, je predlagal, naj se izvoli z vsklikom za predsednika shoda dornberški nadučitelj g. Križman, kar se je zgodilo brez ugovora. Ko je tudi g. Križman v kratkih besedah označil pomen shoda ter pozdravil navzoče dame in gospode, in sploh vse, dal je besedo stud. phil. g. Pavcu, ki je govoril k prvi točki onevnega reda, namreč o slovenski ljudski mestni ljudski šoli v Gorici.

Ker mogoče priobčimo govore do-

slovno v poznejših številkah našega lista, omenimo naj danes le toliko, da je g. govornik prav dobro in točno narisal stanje slovenskega ljudskega šolstva v Gorici, za katero bi morala skrbeti po postavi mestna občina, ki pa tega iz sovraštva do Slovincem ne stori, čeravno je bila po dolgih bojih primorana ustanoviti slovensko ljudsko šolo v mestu. Da bi vspeh te šole kolikor mogoče onemogočila, postavila jo je namreč na skrajno mestno periferijo, v takozvano smradljivo Cattinelli-jevo vojašnico, vsled česar ni ta šola našim otrokom pristopna, ker je od njih bivališč preoddaljena in je zaradi tega tudi prazna. Slovenska mestna šola obstoji namreč iz štirih razredov, a v vseh štirih razredih nahaja se le 17 otrok. Za teh 17 otrok plačuje mestna uprava 4 učiteljske moči. Ali se ne pravi to metati denar, katerega davkoplačevalci tako težko plačujejo, skozi okno, ako se tako postopa? Je-li to liberalno, je-li to človeško? Dočim sipa torej mestna občina denar brez vsake koristi skozi okno, nadevati si moramo Slovinci ogromen naroden davek s tem, da vzdržujemo slovensko ljudsko šolstvo in druge zavode „Šolskega Doma“, da si na ta način obvarujemo slovenski naraščaj v Gorici, katerega je hotela in hoče še vedno mestna uprava utesniti s tem, da je določila za slovensko mestno šolo neprikladno, in zaradi oddaljenosti slovenskim otrokom nepristopno šolsko poslopje, da bi tako prisilila slovenske stariše, da bi svojih otrok sploh v šolo ne pošiljali, ali pa, če bi jih pošiljali, da bi jih pošiljali le v italijanske mestne šole, kjer bi se poitalijančili in izneverili svojemu narodu. Tako postopanje je nečloveško, je krivično, ker nepostavno, in vendar se poklicani činitelji, ki bi morali gledati na to, da se postave ne kršijo, prav nič ne ganejo, da bi storili tem krivicam jedenkrat konec. Tega pa ne smemo dalje trpeti in zasnovati moramo akcijo, ki stori konec takim neznosnim razmeram. Tako prilično je končal govornik svoj govor, katerega so navzoči z burnimi „Živio“-klici vsprejeli.

K drugi točki dnevnega reda, namreč o slovenski gimnaziji, je govoril stud. jur. g. Vošnjak. Omenjal je, kako smo Slovinci sploh slabo preskrbljeni s slovenskimi srednjimi šolami. Trebalo je hudih borb, predno so dobili Slovinci na Krnjskem par spodnjih gimnazij s slovenskim učnim jezikom. Nič bolje se ni godilo Slovincem na Štajerskem, predno so dobili slovensko spodnjo gimnazijo v Mariboru in slovenske paralelne razrede na spodnjem gimnaziju v Celju. Zaradi teh paralelnih razredov uprizorili so Nemci za časa Windischgrätzovega ministerstva celo nekako državno krizo, vsled česar je moralo ministerstvo odstopiti. Cele slovenske gimnazije pa Slovinci sploh nimamo. Najslabše se pa godi v tem oziru primorskim Slovincem, ki nimamo niti bore spodnje slovenske gimnazije. V Gorici, kjer ni nemški jezik niti deželni jezik in kjer sta le slovenska in italijanska narodnost avtonomni, obstoji gimnazija z nemškim učnim jezikom. To je pravi škandal in bije to dejstvo naravnost v obraz jasnim določilom § 19. osnovne državne postave. V tem paragrafu je namreč določeno, da imajo v deželah, kjer prebivajo po večini prebivalci raznih narodnosti, isti pravico do izobrazbe v svojem materinem jeziku, in da jih ne more nikdo siliti, da bi se

učili drugega jezika. Na Goriškem pa ni nemški jezik niti deželni jezik, in vendar se sili naše otroke, ako se hočejo izobraziti, da se ga morajo učiti. S tem pa se ne godi Slovincem ne le v moralnem oziru nebovpijoča krivica, ampak oškodovani so tudi gnotno na jako občutljiv način. Ako hočejo namreč vstopiti naši otroci na goriško gimnazijo, morajo se poprej že leto in dan pripravljati s privatnim podukom v nemškem jeziku, ker se na naših ljudskih šolah nemščina ne podučuje.

Tak poduk vedno nekaj stane. Ako pa tega ne store, obiskovati morajo pripravnico in potrebujejo tako 9 let, da dovršijo gimnazijo, dočim potrebujejo otroci nemških starišev, ki so pri nas zgolj tuji, privandrani k nam s trebihom za kruhom, le 8 let. Ni-li to gorostasno? Poleg tega pa so zahteve nemških profesorjev, gledé znanja nemškega jezika, tako pretirane, da jim večina naših dijakov podleže, in da so učni napredki, kakor dokazuje statistika, vsled tega na goriški gimnaziji najslabši. Skušnja uči, da dospe od kakih 50 slovenskih učencev, ki so se vpisali v prvi razred goriške gimnazije povprečno le kakih 13 do osmega razreda. To so nepravne razmere, katere se morajo odstraniti, in ki se odstranijo le s tem, da se uvede za slovenske dijake na goriški gimnaziji slovenščina kot učni jezik. Z lepoto to sicer ne bo zgodilo, ker ima goriška gimnazija namen nas ponemčiti ter nas pripravljati za veliko Nemčijo. Ali zgodilo se bo pa vendarle, ako bomo zahtevali to složno in odločno. In to bomo tudi storili, poslužujoč se vseh sredstev, ki nas pripeljejo do zaželenega cilja. Tudi ta govor je bil sprejet z burnim navdušenjem.

K tretji točki, gledé slovenskega vseučilišča v Ljubljani, je izborni govoril stud. jur. g. Pavliček. Dokazal je pravico, katero imamo Slovinci do slovenskega vseučilišča, na katerem edino se moremo popolno izobraziti. Slovensko vseučilišče ni za slovenske dijake in sploh za slovenski narod le velikega moralnega pomena, ampak tudi v gnotnem oziru bodo naši dijaki v Ljubljani veliko lažje izhajali, nego v drugih mestih. Ugovori, da nimamo Slovinci za slovensko vseučilišče potrebnih predpogojev, kakor učnih sredstev in učnih močij, so prazni in neutemeljeni. Sicer smo pa imeli v Ljubljani že pred 200 leti slovensko vseučilišče, imeli smo je za časa Napoleona I. in imeli smo pravne tečaje tudi leta 1848. Tedaj nam jih je vlada dala, ker nas je potrebovala, odpravila pa jih je že leta 1849, ko so minuli za njo nevarni časi, in ko se ji je zdelo, da Slovincem več ne potrebuje. Ako ustanovi vlada v Trstu za 700.000 avstrijskih Italijanov italijansko vseučilišče, toliko večjo dolžnost ima ustanoviti v Ljubljani za nas Jugoslovane, slovensko vseučilišče, ko nas je vendar nad 2 milijona. Od te naše zahteve ne odnehamo nikdar, in ako ne pojde drugače zahtevali je bomo tudi na način, ki vladi ne bo po volji. Govornikova izvajanja spremljalo je občinstvo z burnim pritrdjevanjem ter mu burno ploskalo, ko je dovršil svoj govor.

S tem je bil dnevni red javnega shoda končan. Na predsednikovo vprašanje, ako se še kdo oglasi k besedi in ako misli kdo staviti kake resolucije, nastopil je stud. jur., g. Cigoj, ki je

predlagal sledeče štiri resolucije s primernimi dodatki in sicer:

I. Goriški Slovenci, zbrani 9. avg. 1903. na ljudskem shodu v Gorici, protestujemo odločno proti bagatelizirajočemu in šikanoznemu postopanju občinskega sveta goriškega v zadevi slovenske ljudske šole, katere pravično rešitev brezobzirno zavlačuje od leta do leta.

V imenu humanitete, kulture in zakonitosti zahtevamo, da se omogoči otrokom slovenskih davkoplačevalcev v mestni občini goriški pot do elementarne šolske izobrazbe.

Pozivljamo tudi visoko c. k. vlado, da, izvršujoč sankcionirane državne zakone, pokaže isto energijo v Gorici v prilog Slovincem, kakoršno kaže vedno in povsod v prilog Nemcem in Italijanom.

II. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. zahtevamo, najodločneje, da se konečno izvrši člen XIX. osnovnega državnega zakona o državljskih pravicah tudi v prilog Slovincem na Goriškem, ter pozivljamo vis. c. kr. naučno ministerstvo, da vendar enkrat ugodi stari opravičeni zahtevi slovenskega prebivalstva na Goriškem in realizuje čimprej višjo gimnazijo v mestu Gorici s slovenskim učnim jezikom.

Odpravi naj se enkrat stara krivica, da je učni jezik goriškega gimnazija nemški, ki niti deželni jezik ni, in ki je v prvi vrsti kriv kričečih nevspehov te gimnazije.

III. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. se pridružujemo manifestacijam in zahtevam po slovenski univerzi v Ljubljani, katero smatramo kot neobhodno potrebno za kulturni razvoj slovenskega naroda.

IV. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. pozivljamo slovenske poslance, da vedno in povsod z vso vnetostjo zastopajo v prvih treh resolucijah navedene zahteve.

Prva resolucija naj se odpošlje: mestnemu svetu v Gorici, c. kr. namestništvu v Trstu, I. in II. in III. c. kr. ministertvu za nauk in bogočastje na Dunaju.

Vse štiri resolucije slovenskim deželnim in državnim poslancem goriškim, slovanski zvezi poslancev na Dunaju, klubu nar.-naprednih slov. poslancev na Dunaju.

Predsednik stavil je resolucije s pristavki na glasovanje, in na shodu navzoči vsprejeli so jih soglasno z velikim navdušenjem. Ko je na to zaključil predsednik shod, zapeli so zborovalci slovensko himno „Hej Slovani“ ter so se potem mirno razšli. Navzoči štanderski pevci zapeli so nam prav ubrano par moških zborov.

Zjedno besedo; opisani javni ljudski shod bil je dostojna manifestacija Slovincem za njih pravice in je pokazal, da so se tudi širši sloji našega ljudstva začeli v polni meri zavedati svojih pravic, katere bodo vedno bolj in odločno zahtevali, dokler jih ne vdobé.

Akademičnemu ferijalnemu društvu „Adrija“ pa častitamo na lepem vspehu, katerega je doseglo s svojim prvim javnim nastopom, ki je bil v vsakem oziru takten in dostojen.

Le po ti poti naprej, da dospemo do zaželenega cilja.

Dospelo je 17 brzojavk in dve pismi.

Nekatere brzojavke, namreč one, ki so dospele pravočasno, prečitale so se med burnimi „Živio“ klici. Brzojavili so namreč: dr. posl. dr. Anton Gregorčič, iz Kamnika, pisala sta ter izpričala svojo neprisotnost dežel. poslanca gg. župnik Grča in Jakončič. Brzojavili so nadalje: Društvo „Sava“, iz Bleda, županstvo v Sežani, učiteljsko društvo v Sežani, radikalci-akademiki v Ljubljani, Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev, katoliško politično društvo, Cesta, Ilirci v Šoštanju, šaleška čitalnica, županstvo sv. Križ, društvo „Naprej“ v Dornbergu, učiteljsko društvo za koperski okraj, kobaridsko učiteljstvo, ajdovska učiteljska podružnica, podružnica učiteljskega društva v Kanalu in neki dalmatince iz Dornberga.

Grof Khuen Hedervary ni več ogrski ministerski predsednik.

Prišlo je torej do tega, do česar je moralo priti. Zadnji škandali na Ogrskem provzročili so tam tako napete razmere, da je bila nujna pomoč neizogibna. Naj bi se ministerski predsednik, grof Khuen Hedervary še toliko pral, odpraviti ne bi moral nikdar od sebe suma, da ni tudi on imel svojih prstov v umazani aferi, v aferi podkupovanja poslancev. V svojo obrambo poklical je grof Khuen na pomoč svojo politično preteklost in ravno s tem je zdatno podkrepil v njihovem mnenju vse one, kateri so bili mnjenja, da je on mogoče najbolj prizadet v škandalozni aferi, ker ravno njegova politična preteklost nikakor ne izključuje kaj takega. Zato je postal on tudi na Ogrskem nemogoč, in o tem so se prepirali tudi na najvišjem mestu. V dokaz da je temu tako, je ostavka celega ogrskega ministerstva, katera je bila sklenjena v ministerskem svetu, ki se je vršil v soboto popoldne, ko je njegovem povratku iz Ischla. S tem pa, da je grof Khuen na Ogrskem tako hitro odigral svojo ulogo in na tak žalosten način, dano je Hrvatoma največje zadoščenje, kakor smo mi to že zadnjič trdili, in kar dokazuje članek, katerega je „Obzor“ priobčil te dni, in ki se približno tako-le glasi: Nobeden bi si ne mislil, da dobi Hrvatska, v kateri je vladal skozi dvajset let grof Khuen Hedervary, tako hitro zadoščenje pred celim svetom. On, ki je dvajset let zaporedoma ključoval celemu hrvatskemu narodu, on, kateremu je bila zakon samovolja, on, ki je brezsumljivo uničeval ekzistenco, on, mož železne roke in odločnosti, stopil je ponižno in z upognjeno glavo pred preiskovalno komisijo ogrskega parlamenta, da se tam brani pred sumničenjem tako strašnim in tako grdim, da ga ne more biti gršega za državnika. On, ki je bil navajen jedino le na ulogo tožitelja, ali prav za prav, ki je bil vajen jedino le na ulogo neusmiljenega sodnika in inkvizitorja, stopa zdaj pred narodovo komisijo, da se brani v potu svojega obraza. Ta pot grofa Khuena Hedervarya ni bil nikako pot v Kanoso, ne, marveč bil je pot čez reko Styks, ki vodi v politično smrt.

Da bo grof Khuen Hedervary pred preiskovalno komisijo izpovedal to, kar je izpovedal, to je vedel pač vsakdo že naprej. Vedel pa je tudi vsakdo in ve to tudi še dandanes, da pričanje grofa Khuena Hedervarya ne more biti nikakor merodajno za njegov politični ugled, kajti za njegov politični ugled ali za propast istega, bilo je dovolj že to, da je ves politični svet cele monarhije začel sumiti, da je on zmožen kaj takega storiti. Pa ne gledé na to, ali zamore njegovo izpovedanje razpršiti sum, in tudi ne gledé na uspeh, katerega je dosegel s svojim izpovedanjem pred preiskovalno komisijo, je njegova politična osoda zapečatená že s tem, da ga je sum vsega političnega sveta prisilil do tega, da se je predstavil preiskovalni komisiji in da se je tam začel braniti.

Sicer pa se je tožil tudi samega sebe, kajti jedini dokaz katerega je v svoje opravičenje navedel, bilo je skli-

cevanje na svojo politično preteklost. In baš to opravičevanje bila je njegova največja obtožba. Človek si ne more misliti drugega, nego da je grof Khuen Hedervary izgubil popolnoma svojo zavest, ko je poklical za pričo svoje nedolžnosti svojo politično preteklost. To ne more biti drugače, nego da se ni zavedal nevarnega položaja, v katerem se nahaja, in da se ga je zopet polotilo kljubovanje ter si je mislil: pa naj velja kar hoče.

To ni bilo drugega nego kljubovanje osodi, to ni bilo drugega nego kljubovanje za vsako ceno, kljubovanje, kojega se poslužuje navadno oni, ki nima ničesar več izgubiti. Grof Khuen Hedervary navedel je ta argument samo zaradi tega, da nekaj navede, ne da bi bil z njim kaj dokazal. S tem argumentom mogel je grof Khuen Hedervary napraviti učinek le pri takih ljudeh, ki ga niso do sedaj poznali in ki so ga sedaj prvokrat čuli. Ali grof Khuen moral bi pomisliti, da ni kar na mah v državi umrla cela ona generacija, kateri je njegova politična preteklost ali neposredno znana, ali je pa o nji mnogo čula in še več pa čitala. Še-le takrat, ko bi se bilo to zgodilo, govoril bi on lahko tako, kakor je govoril. Njegova dvajsetletna uprava Hrvatske tvori tako dolgo dobo v teku časa, da pada njegova senca celo čez meje naše monarhije, ter da je senčnate strani njegove uprave gledala vsa Evropa. Saj je bila vendar začasa razprave o njegovem programu v ogrskem parlamentu ravno ta njegova politična preteklost največja gorjača, s katero je ogrska opozicija tako neusmiljeno mahala po njegovi glavi. Kako je mogel vendar grof Khuen Hedervary pozabiti na vsa ona dejstva, katera so mu izza njegove politične preteklosti očitali poslanci Ugron, Vazsony in drugi? „Nobeden na svetu mi ne more očitati, da sem se kedaj v svojem političnem življenju posluževal sredstev, katera ne bi mogel zagovarjati“. Te besede se je osmelil izpregovoriti pred preiskovalno komisijo grof Khuen Hedervary, oni Khuen namreč, ki je na vsa očitanja iz njegove politične preteklosti od strani državnozbornske ogrske opozicije molčal kot grob. Zakaj ni vendar opravičeval v ogrskem parlamentu „orožja“, katerega se je posluževal na Hrvatskem skozi dvajset let, ko so ga ravno zaradi tega orožja napadali in se ga branili? Zakaj se ni opravičeval, pravimo, ako bi to lahko storil? Kako more vendar človek, ki se je vedno posluževal dopustnih in poštenih sredstev, molčati na najhujše obtožbe?

Še-le zdaj postal je nekoliko bolj zgovoren, ali zdaj je že prekasno. Zdaj so začeli drugi govoriti o njegovi politični preteklosti. Patos, s katerim se je skliceval grof Khuen na svojo politično preteklost, vzbuja zdaj še-le posmeh in pomilovanje. Sicer, kdo naj žaluje nad človekom s tako politično preteklostjo, kakoršna je ona, bivšega hrvatskega bana, Khuena, in koje inventar so dejstva, kakor n. pr. Božakovina, napolnjene ječe, uničevanje ekzistenc, osebna maščevanja, zatiranje časopisja, uničevanje jednoglasnih izvolitev, izključevanje od sej deželne zbornice in vse polno jednake šare. Grof Khuen, naj bi raje, nego da se sklicuje na svojo politično preteklost, rekel: O Bog, varuj me pred mojo politično preteklostjo, pred vsem drugim čuvati se hočem sam. Tega pa grof Khuen ni rekel, ker se nahaja že v agoniji.

Na političnem odru umira zdaj veliki grešnik. Hrvatje pa, katere je grof Khuen Hedervary tolikokrat proglasil za mrtve in pokopane, stoje ob njegovi smrtni postelji. Grof Khuen umira dolgo, in smrt mu je težavna. Krčevito posega po raznih zdravilih, s katerimi naj bi si, če ne že rešil življenje, si pa vsaj olajšal bolečine. Ali v tem smrtnem boju porabil je steklenico z najslabšim zdravilom. Khuen, te morituum, Croatiae vivi salutant.

Kronanje sv. očeta Pija X.

V nedeljo se je vršilo v velikanski cerkvi sv. Petra v Rimu slovesno kronanje sv. očeta, Pija X. Kronanje se je vršilo pri zaprtih vratih, in slovesnost je pričela ob 8 uri in pol popoldne. V cerkvi se je zbralo nad 50.000 ljudi, ki so vdolbili posebne vstopnice. Bilo je navzočih vse polno visokih oseb, knezov, knežinj, grofov i. t. d. Diplomatični zastopniki navzoči so bili v polnem številu. Red v cerkvi so vzdrževali papeževi vojniki, pred cerkvijo so pa bili postavljeni italijanski vojaki. V jako velikem številu so se udeležili slovesnega kronanja Benečani, kar dokazuje, da je sv. oče Pij X., kot bivši beneški patrijarh, užival pri Benečanih visoko spoštovanje in bil jako priljubljen.

Ob 8. uri in pol je prišel papež, spremljan od kardinalov, v vežo bazilike sv. Petra, kjer je bil pripravljen pri tako zvanih svetih vratih poseben prestol. Obleden v papeško obleko, z mitro na glavi, podal se je papež na prestol. Dočim so se kardinali poselili na posebne sedee. Zdujci se mu prebija kardinal Rampolla ter ga nagovori v latinskem jeziku. Na to sta kapitelj in druga duhovščina poljubila papežu nogo. V tem hipu so zapeli pevci siktinske kapele znano pesem: „Ti si Peter“. Kmalu potem se je vsedel sv. oče na nosilnico, ter go ga nesli nosači v baziliko. Pred njimi so korakali kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki. Ko so prinesli sv. očeta v cerkev, zapeli so srebrne trobente, in zbrana množica začela ga je burno pozdravljati. Sv. oče dal je množici znamenje naj opusti klice in naj se vede mirno, nakar jo je blagoslovil. Ko je sv. oče podelil množici svoj blagoslov, so ga oblekli v mašno obleko. Blizu tam, kjer je imel opraviti sv. oče daritev sv. maše, bil je postavljen drugi veličasten prestol. Med potjo, ko so nesli sv. očeta na nosilnici skozi klementinsko kapelo do zgoraj imenovanega prestola, je neki duhoven pred njim trikrat sežgal predivo izgovarjajoč besede: Sic transit gloria mundi, t. j. tako preide slava sveta.

Ko je stopil sv. oče pred altar, katerega zovejo della Confessione, zapeli so pevci: ecce sacerdos magnus. Okolo velikega prestola, blizu imenovanega altarja, bili so pripravljeni sedeži za diplomatične zastopnike in za razne druge dostojanstvenike, kakor tudi za papeževe sorodnike. Ko se je približal sv. oče altarju sv. zakramenta, na katerem je bilo izpostavljeno Najsvetejše, je pokleknil, in pokleknili so tudi vsi kardinali in drugi duhovniki. Potem so prenesli sv. očeta v klementinsko kapelo, kjer je bil napravljen drugi prestol. Sv. oče se je podal na omenjeni prestol, in kardinali, patrijarhi, škofje in sploh vsi drugi duhovniki podali so se na prostore, namreč v cerkvene klopi, ki so stale okolo prestola. Tu so prisegli kardinali, patrijarhi, škofje in dr. cerkveni dostojanstveniki papežu pokorščino, na kar je papež podelil sv. blagoslov v cerkvi zbrani množici. Ko se je to zgodilo, poljubili so kardinali papežu nogo, koleno in obraz, škofje nogo in koleno drugi duhovniki pa le nogo. Prvi bil je kard. Rampolla, ki je papežu poljubil nogo. To pa je storil, ko se papež še zavedel ni. Ko mu je hotel poljubiti koleno, se je papež temu branil, ga objel in mu ponudil obraz v poljub.

Na to je pričela daritev sv. maše. Ko se je odpel sv. evangelij v latinskem in grškem jeziku, podal se je papež na prestol, k altarju pa je pristopil kardinal Macchi v spremstvu drugih duhovnikov, in odpele so se tu litanije, ki se pojo o priliki papeževega kronanja. Pri povzdigovanju je zadonel iz velike kupole glas srebrnih trobent, na kar so pokleknile vojaške straže in ostala množica.

Maša je končala ob 12 in 50 minut. Po končani maši prenesli so papeža pod velikanskim baldahinom k velikemu altarju. Tu je bil pripravljen poseben oder. Ko je stopil papež na ta oder, pristopi k njemu jeden kardinalov in mu sname z glave mitro. Za tem pristopi k papežu drugi kardinal ter mu položi na glavo tiaro in je z povzdignjenim glasom izgovoril formulo za kronanje ki se tako-le glasi: Vsprejmi tiaro, ki je okrašena s tremi kronami, in vedi, da si oče krezov in kraljev, da si vesolni vladar tega sveta in namestnik našega odrešenika Jezusa Kristusa, katerega moramo častiti in slaviti na vseh vekov veke. Nato je papež odmolil neke molitvice ter blagoslovil vse navzoče. S tem je bila slovesnost končana. Predno se je podal sv. oče iz cerkve v svoje prostore, odprla so se glavna vrata sv. Petra, in od tam je blagoslovil italijanske vojake, ki so bili postavljeni na trgu pred cerkvijo.

Novi papež Pij X.

Pij X. je izrekel nekoč lepe besede. Ko je bil še kardinal in patrijarh beneški, je bil, kakor znano, navzoč pri polaganju temeljnega kamna k novemu Markovemu stolpu. Naučni minister Nasi, eden najvišjih dostojanstvenikov med italijanskimi framaczi, je bil toliko netakten, da se je v govoru, ki ga je govoril v proslavo francoskega naučnega ministra Chamié, ki je bil takrat gost Italije, spominjal onega časa, ko je benečanski dože nasproti zahtevam papeštva odgovoril, da hoče biti najprvo Benečan, potem šele kristjan. Kardinal Sarto je pa lino prezrl to izzivanje in je ostal na svojem mestu. Potem pa je imel sijajen govor, v katerem je govoril, kako lepo je biti veren in domoljuben objednem, in kako domovinska ljubezen šele po veri dobi svoj sijaj.

Materi novega papeža je bilo dekleško ime Margerita Samson. Bila je pobožna in delavna kmetica, ki je vzela v zakon Janeza Sarto, ki je postal pozneje magistratni sluga. Ko je postal Sarto patrijarh, prišla je k velikim slavnostim takrat še živa njegova mati. Priprosta stara ženica, ki je doslej vedno nosila na glavi malo rutico, je mislila, da bo z ruto delala sinu sramoto, in si je na glavo nadela priprosto mestni klobuček. Ko je Sarto zagledal staro ženo in njen klobuček, spoznal je takoj, da je mati to storila v mnenju, da se bo sin sicer sramoval svoje matere. „Mamica“, ji je dejal kardinal, „klobuček morate odstraniti, prosim Vas zato. Vedno ljubši ste mi v ruti“. In kardinal ni prejel odnehal, predno mati ni zopet prišla mej odlično gospodo s priprosto rutico na glavi. In kardinal je s ponosom kazal na ljubljeno svojo mater. Ljudje, ki so ga že prej silno spoštovali, so ga častili odslej še bolj radi plemenite njegove sinovske ljubezni. Pač lep vzgled marsikomu!

Papež Pij je hotel sprva kronanje preložiti do decembra. Tajnik kongregacije konzistorija in kardinalov, Or glia in Rampolla sta ga pa opozorila, da brez kronanja nekatere kongregacije, med njimi „dataria“ ne morejo delovati. Tudi so izrazili razni tuji cerkveni knezi željo, da bi se radi udeležili kronanja; toda nikakor jim ne bo mogoče dolgega pota iz njihovih škofij dvakrat v malo mesecih narediti. Papež se je udal potrebi in odločil, da se je kronanje vršilo 9. t. m.

„Times“ pripoveduje: L. 1894 so ekstremni liberalci in prostozidari igrali v Benetkah prvo ulogo. Novi patrijarh kardinal Sarto si je pridobil takoj simpatije nižjega ljudstva. Nikdar ni pozabil, da je sin revnih starišev. Marljivo je proučeval socialno vprašanje in živo se je zanimal za vsa podjetja, s katerimi se je izkušalo pomagati nižjim slojem. Tudi sam je posegal v prepire med delavci in delodajalci; po njegovem posredovanju se je povoljno končala stavka beneških tovaren. Kardinal je razumel bedo delavskih slojev, saj je njegov oče imel na dan staro dvajsetlito plače in imel poleg neznatne hišice samo še malo njivico.

Listi javljajo, da se sv. oče trudi pridobiti kardinala Agliardi za državno tajništvo. Agliardi se doslej še ni odločil. Sodi se, da bo vendarle kardinal Rampolla prevzel svojo prejšnjo službo. Izključno pa ni, da bo sv. oče imenoval za Rampollovega naslednika sedanjega protajnika Merry del Vala, ki bo bržkone že v prihodnjem konzistoriju imenovan kardinalom.

Politični pregled.

Ministerska kriza na Ogrskem.

Grof Khuen Hedervary podal je to-raj cesarju ostavko celega ministerstva in cesar jo je tudi vsprejel. Do sedaj ni cesar še nobenemu poveril sestave novega ministerstva. Značilno pa je, da se je podal naš ministerski predsednik, dr. Koerber v Ratot k pl. Szellu. Mogoče da mislijo v najvišjih krogih zopet na pl. Szella. Drugi pa pravijo, da ni izključeno, da ne bi postal ogrski ministerski predsednik dosedanji finančni minister, Lukase.

Podkupovalna afera na Ogrskem.

Jako zanimiva so dejstva, katera je koncem zasliševanja v preiskovalni komisiji naštel poslanec Polony. Fakta so približno ta-le: V afero zapleteni urednik Singer je v družbi ravnatelja komercijalne banke Weiss obiskal ministerskega predsednika; bivši poslanec Pazmandy izjavlja, da je Szapary že prej podkupoval opozicijske liste in da mu je poslednji sam povedal, da postopa z vednostjo ministerskega predsednika; v noči od 29. na 30. julija je imel grof Szapary v družbi mestnega glavarja

Rudnaya in še nekega Friedmanna dalje razgovore z ministerjalnim svetnikom Sellevem. — Po tej javni razpravi se je vršila po 9. uri tajna razprava, o kateri pa noben član komisije ne zine niti besede, češ, da so vsi člani dali častno besedo, da absolutno ničesar ne izdajo o razpravi v tej tajni seji. Kmalu potem pa se je raznesla senačna vest o Gizeli Geiger, ki je pobegnila z Dienesem in nekim Janaczku, ki je v službi nekega visokega gospoda na Dunaju. Govoriti so jeli o novih velikih škandalih in nekateri so spravljali za afero v zvezo celo z osebo nadvojvode Frana Ferdinanda. Bržkone tiče tu zadaj krogi, ki bi radi odvrnili od sebe še kake večje skandale.

Politika srbskega kralja.

Te dni je imel tajnik srbskega kralja, Nenadović, ko se je mudil na Dunaju, pogovor z neko politično osebo. Nenadović je rekel, da novi srbski kralj, gledé zunanje politike ne pozna zvijač, ampak le odkritosrčnost. Svojo notranjo politiko pa hoče uravnati tako, da se v Srbiji prej ko prej pozabi preteklost. Zaradi dogodkov v Macedoniji, ni se bati, da bi prišlo med Srbijo in Bolgarijo do preprirov, ker hoče novi kralj v miru živeti z bratskim bolgarskim narodom. Kraljeve simpatije do vseh Jugoslovanov so temu porok. Z Avstrijo želi novi kralj živeti v prijateljskih odnosih, nikdar pa ne bode pozabil na hvaležnost, ki jo je dolžna Srbija Rusiji ter na bratske vezi, ki spajajo te dve državi.

Sinova srbskega kralja.

Sinova srbskega kralja sta se pripeljala iz Petrograda v Beligrad. Na Dunaju sta se mudila par dni s svojim spremstvom. Ona dva častnika, ki sta imela opravljati pri sinovih srbskega kralja častno službo, in ki sta v ta namen bila na potu v Petrograd, ustaviti sta se morala na avstrijsko-ruski meji, ter tam pričakovati dohod kraljevih sinov. Rusk zastopnik v Beligradu jima ni hotel namreč podpisati potnega lista, ker sta se tudi ona dva udeležila umora kraljeve dvojice. Jeden teh je bil namreč poročnik Antić, ki je baje prvi streljal na kraljico Drago, drugi pa poročnik Seviković, ki je odp. zarotnikom konakova vrata.

Macedonski dogodki.

Poročevalec „Nar. Listov“ v Monastiru javlja, da so pri nekem padlem ustašu našli tajno instrukcijo osrednjega revolucionarnega odbora. Ta instrukcija obsega 21 členov. Zanimivi so 4, 6 in 7. člen. Ti določajo, da je kristijane, ki so revoluciji sovražni, umoriti, a tako, da pade sum na Turke; da je orožje kupovati od Albancev; da naj v vsaki vasi ostane kak samec, ki naj eventualnega izdajco umori potem pa zbeži, da ne pridejo drugi vaščani na sum.

O novi revoluciji v Macedoniji so razširjane najrazličnejše vesti. Poroča se, da štejejo ustaške čete skupaj več tisoč mož, ki zlasti operirajo blizu gora okrog Monastira in Skoplja. Na raznih krajih so se primerile krvave bitke s turškimi vojaki. Brzjavna zveza med Skopljem in Solunom je pretrgana. Število ustašev se množi od dne do dne, in tudi oženjenci se pripravljajo na boj.

Vstaši so v Kruševem z dinamitom razstrelili guvernerjev konak in neki tudi več turških rodbin poklali. Pri eksploziji v konaku je bilo 30 funkcionarjev ubitih in ranjenih.

Umor ruskega konzula v Monastiru.

V soboto zjutraj vračal se je ruski konzul Roskowsky s sprehoda v mesto Monastir. Ko je šel mimo turške straže, ki je bila nastavljena pri uhodu v mesto, zapazil je, da ga vojak, ki je bil na straži, grdo gleda. Roskowsky se je približal vojaku ter ga vprašal, zakaj ga ne pozdravi, t. j. zakaj mu ne skaže pristojne mu časti. Vojak pa, mesto da bi kaj odgovoril, pomeri s puško na konzula ter ga ustrelil. Roskowsky ostal je takoj mrt. Toraj vedno lepše! Ako pojde to tako dalje, postreljali bodo turški vojaki vse ruske konzule na Balkanu. In Rusija naj bi vsemu temu držala roke križem in molčala? Seveda so začeli Rusiji sovražni listi turškega vojaka opravičevati s tem, da pišejo, da je konzul Roskowsky na očividni način podpiral ustaj v monastirskem vilajetu, ki je postala zadnje dni splošna in ki se je razširila tudi na solunski vilajet.

Domače in razne novice.

Te Deum. — V nedeljo, o priliki kronanja novega papeža, so se po vseh samostojnih cerkvah vršile cerkvene slovesnosti se zahvalno pesmijo. Tudi tukajšnje vojaštvo je imelo v ta namen slovesno sv. mašo se zahvalno pesmijo.

Papež Pij X. v Gorici. — Nekateri listi so poročali, da se je mudil preteklo leto sv. oče Pij X. v Gorici tri

dni ter da je bil gost pokojnega kardinala Missia in č. oo. jezuitov. Kakor doznavamo mi, bil je takrat sv. oče Pij X. tudi gost č. oo. frančiškanov na Kostanjevici pri Gorici.

Imenovanje in odlikovanje. — Naslovni dvorni svetnik in podpredsednik deželnega sodišča v Trstu, g. conte Filip Dandini pl. Sylva je imenovan pravim dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču na Dunaju.

Vpokojenemu višjemu računskemu svetniku, g. Štefanu Bajcu je podeljen naslov računskega ravnatelja. Kako se pač to strinja? Gosp. Bajca so namreč prisilili, da je moral stopiti v pokoj, zdaj ga pa odlikujejo. Prepričani smo, da je le poslednje popolnoma umestno.

G. dr. A. Raf. Rojic je odpotoval za par tednov iz Gorice. To naznanjamo vsem onim, ki bi hoteli iskati pri njem zdravniškega sveta, ali pomoči. Na vsak način jih bomo obvestili, ko se g. doktor zopet vrne v Gorico.

Za „Šolski Dom“. — Predsedništvu došlo od Fr. Gregorija 20 K, katere je zložila vesela družba pri Lebanu v Prvačini, o priliki nove maše dne 4. t. m., katero je daroval č. g. Albert Leban. (Enak znesek se je nabral in odposlal tudi za Ciril-Metodovo družbo.)

Strašen požar v Bovcu. — Že v soboto zvečer se je raznesla po Gorici vest o strašnem požaru, ki je nastal isto popoldne v Bovcu in ki je, kakor današnja poročila govorijo, vpepelil 73 hiš, ter provzročil s tem med Bovčani strašno bedo. — V soboto proti večeru zapazili so, da se vije iz nekega hleva blizu cerkve dim, ki je postajal vedno bolj gost. Kmalu potem pa je izbruhnil iz hleva plamen, ki je, kakor bi trenil, objel celo poslopje. Nastal je velik strah, in zvonovi začeli so biti na plat ter klicati na pomoč. V najkrajšem času bili so na licu mesta domači ognjegasci z brizgalnico, a priteklo jim je na pomoč tudi vse, mlado in staro. Trudili so se vsi na vso moč, da bi lokalizirali ogenj; ali k nesreči pihal je zapadni veter, ki je razširil plamen na vse strani. In tako vnela se je tudi sosedna hiša, v kljub vsem naporom gasilcev.

Ni dolgo trajalo, in bili so pri rokah tudi ognjegasci s Serpenice in Čezsoče s svojimi brizgalnicami. A vse to ni nič pomagalo. Tudi sosedna hiša postala je v kratkem času plen strašnega elementa. In tako se je polotil zopet tretje hiše, četrte, cerkve itd.

Zbegano ljudstvo vpilo je in klicalo na ves glas na pomoč, da je človeka kar groza prehajala.

Ljudje, stanujoči v bližini, hiteli so, da bi rešili pohištvo in živino in sploh vse, kar se rešiti da. Seveda so v ti naglici mnogo pohištva popolnoma pokvarili. Ko se je pa ogenj vedno le bolj širil, zbežali so tudi oddaljeni sosedje domov, da bi tudi oni rešili svoje pohištvo in svojo živino. Seveda, da so si pomagali pri tem delu drug drugemu.

Pritekli so na pomoč Bovčanom sosedje iz vseh bližnjih vasij. A vse to ni nič pomagalo. Ogenj divjal je vedno bolj in bolj in zahteval novih žrtev. Hkratu se je začelo strašno hresketanje in pokanje; hiša za hišo začela se je rušiti med strašnim ropotom. Razun lahkih telesnih poškodb in omedlevic ni bilo zaznamovati drugih človeških nesreč. Le jednega moža je razjuten bik, ko ga je hotel odvezati, zabodel in usmrtil, in so morali potem bika orožniki ubiti. Plamen bil je tako velikanski, da je njegov svet odseval celo do Žage.

Ogenj divjal je celo noč in vničil je tudi cerkev in farovž, poleg drugih 71 najlepših hiš. Pogorela je vsa zapadna stran Bovca.

Ogenj ni še danes do celotnega pogašen.

Uradno poročilo pravi, da je zgorelo 70 hiš, mej temi: cerkev, občinska hiša, kapelanija, šola za pletenje čipk in ubožna hiša. Nad 50 rodbin da je brez strehe. Uničeni so tudi vsi pridelki, živina in vse pohištvo. Tudi ena oseba je ponesrečila.

Vojaška inšpekcija. — V nedeljo popoldne je dospel v Gorico korni poveljnik feldzajmajster pl. Succovaty. Včeraj so imeli vojaki vojaške vaje okolo Črnič. Vrnili so se v mesto še komaj okolo 4. ure popoldne.

Vabilo na redni občni zbor „Krojaške zadruga“ v Gorici, registrovane zadruga z omejeno zavezo, ki se vrši dne 20. t. m. ob 10. uri zjutraj v prostorih „Goriške čitalnice“ s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje poslovanja načelstva in nadzorstva in letnega računa za l. 1902.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Morebitni predlogi.

Ivan Bajt, predsednik.

Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici naznanja, da se je novi odbor pri običnem zboru dne 8. t. m. in v 1. odboru seji istega dne sestavil sledeče: predsednik cand. phil. Andrej Ipavec, podpredsednik cand. iur. Bogomil Vošnjak; tajnik, cand. iur. Tomo Šorli, blagajnik cand. iur. Alojzij Gradnik, gospodar stud. iur. Mirko Koršič, namestnika stud. iur. Drago Marušič in stud. iur. Fran Povšič, preglednika cand. iur. Josip Žnidarčič in cand. iur. Kajetan Feigel.

Ali jih ima za strašanske tepce — svoje naročnike namreč. Take osle vezati svojim čitateljem, kakor jih veže „Soča“ o „Krojaški zadrugi“, presega že vse šale. Bolj kot kedaj se vidi tu, da se slaba stvar vendar le ne da zagovarjati, da je tudi najbolj prefriganemu frazjerju nemogoče za več časa ustvarjati Potemkinove vasi. Strast slepi: Ta pregovor se zvršuje zdaj na „Sočinem“ mesarju prav na krvav način. Revez je stavil vse upanje na zmago v gosto besedičenje, a širno, raztezno pisarjenje po več listih misleč: Posledice že davno pripravljenih in zahrbtno izvajanih naprednjaških mahinacij, naperjenih na uničenje „Krojaške zadruga“, vržem s strašanskim bobnanjem v javnost ter jih bodem potem list za listom pogreval, premleval, ponavljal, zasukaval, pretvarjal... in vrag naj vzame vse vkup, če vse nič ne izda. Revček, ni pa pomislil, da je ravno tako besedičenje nevarno orožje, katero se obrača tudi proti onemu, ki ga vihti. In to neljubo presenečenje doživlja zdaj na sebi „Sočin“ mesar. Zaradi pomanjkanja prostora le kratek dokaz. Združevanje v trgovinstvu kot je „Krojaška zadruga“, je A. G.—ku narodni greh. (Razume se: zdaj, ko mu tako kaže. Da je pred leti to združevanje na vse pretege hvalil, ga, seveda nič ne ženi!) In sicer, ker je neki bolje, da se tako podjetje razdeli na več narodnih trgovcev. Dobro, naj velja! Združevanje v obrtništstvu, kot je konsorcij gostilne „pri jelenu“, pa mu ni narodni greh, ampak narodno dobro. Po analogiji menda za to, ker ni dobro, da imamo več narodnih krčmarjev. Aha! ali razumete, ljudje božji, to logiko? Vi majate z glavo, ker ne poznate neke skrivne stvarce, ki zna tudi take otrobe vezati, in ta je... Andreja Gabrščeka z e p. — Da, da, ta nikdar siti žep je v „Sočinih“ možganih personifikacija vse narodnosti. Po njem se presoja v novejšem času vsako podjetje. „Krojaško zadrugo“ naj hudič vzame; kajti njen morebitni dobiček se v malih svoticah porazdeli med večje število večinoma ubogih deležnikov. Gostilno „pri jelenu“ pa naj Bog živi; kajti tisočaki iz dobička (na nje „Soča“ upa, za nje se napenja) se razdele med malo številce konsortistov, in med temi je tudi Andrej Gabršček. Razumniku dovolj! —

Do jednakega razmišljanja mora priti, kdor s svojimi možgani čita Gabrščekove ekspektoracije o „Krojaški zadrugi“. Da v kljub temu pita A. G.—k svoje naročnike s tako hrano, mora jih smatrati zares za strašanske tepce.

Zdaj hoče konsorcij lmeti! — Menda zato, ker je v svoji polemiki tako zabredel in zagazil, da hvali isto na sebi, kar na drugih graja, ter potapljač se v globočini zmedenosti in konfuznosti, oprijemlje se le še ob slučajno različni imeni ene in iste stvari. Zdaj nima A. G.—k druge bolezni nego željo, da prevzemi konsorcij „klerikalcev“ asanacijo „Kr. zadruga“... zdaj, ko je „naprednjaška“ nezmožnost ali hudobija pripravi „Kr. zadrugo“ na rob propada! Torej za „naprednjaške“ grehe naj delajo „klerikalci“ pokoro! No, oče Andrej, so res kunštni gospod! Ali njih gostilnost je preveč prozorna. Je li bila gostilna „pri jelenu“, ko jo je prevzel „naprednjaški“ konsorcij, v taki vodi, v kakoršno je priplaval naprednjak Avrelček „Kr. zadrugo“? Koga hoče A. G.—k slepiti s svojimi otročiji predlogi? In recimo, da bi prišlo do takega konsorcija, kaj bi bilo potem? Ali bi tak konsorcij v najboljšem slučaju kaj boljšega dosegel, kakor hoče sedaj „Centralna posojilnica“? Ali se pa rešitelj po naprednjaški neokretnosti zlobnosti zavožene „Kr. zadruga“ imenuje „Centralna posojilnica“ ali „klerikalni“ konsorcij, ni li to vse eno? —

No, pa saj vemo, kaj rabijatnega A. G.—ka tako strašansko grize. On bi tako rad, kot je živ, škodoval „Centralni posojilnici“, in to, da ji ne more, dela ga besnega. In ker ne more po oslu, maha po senci; podtikujoč greh svoje stranke naši stranki, udriha po „Kroj. zadrugi“, tolažeč se z žalostnim upom: Nekaj bo pa te „klerikalce“ vendar le doletelo. Sam ve dobro, kako hudo se pregrešuje zoper varnost deležev, katerih lastnik je večinoma naše ubogo ljudstvo, in zoper čast slovenskega imena, ali strankarska

strast je pri njem močnejša nego zdrav razum in rodoljubno srce.

Elektrika na bohinjski železnici. — Kakor poroča „Eisenbahnblatt“, je povabilo železniško ministerstvo nekatere glavnih podjetij, ki se bavijo z električnimi napravami, da mu predložijo do 1. oktobra načrte, po katerih bi se uvedla na bohinjski železnici, in sicer na črti med Celovcem in Trstom, električna gonilna moč. Ministerstvo je načrtalo imenovanim podjetjem celo neko osnovno podlago, na katero se imajo ozirati pri izdelovanju svojih načrtov.

Železniški stroji bi bili dvojni, jedni za brzovlake in za navadne osebne vlake, drugi pa za tovarne vlake. Električna gonilna moč bi se dobivala s pomočjo Soče med Bovcem in Kobaridom in bi znašala 14.000 konjskih močij.

Podgane so mu ogризle uho. — V petek po noči lotile so se podgane v pritličju hiše šte. 20 v ulici Ascoli spečega 54 letnega Ivana Malnič. Ko so mu razjede srajco na prsih, polotile so se njegovega desnega ušesa. Tu se je pa Malnič zbudil, in podgane so se poskrile v svoje luknje.

Pod voz je prišla v soboto popoldne 3 letna deklica Olga Miljavec na Kornju. Ranjena je bila še precej na glavi. Prepeljali so jo v Cristofoletti-jevo lekarno, kjer jo je lečil dr. Poljak iz Trsta, ki se je vozil z vozom, ki je deklico povozil.

Nesreča pri kopanju vodnjaka. — Na vrtu g. Fogarja kopljejo nov vodnjak. Dospeli so že pod Sočino gladino. Delo se vrši po dnevi in po noči. Ker se ni vžgal dinamit, katerega so v soboto položili, hoteli so ga v nedeljo odkopati, ali pri odkopavanju se je dinamit vnel s trašnim ropotom. Pri ti priliki bila sta ranjena dva delavca, jeden iz Pevme, drugi iz Vrtojbe. Zadnji je bil tako poškodovan, da so ga mogli prenesti v tukajšnje bolnišnico.

Z voza padel in se ubil. — V soboto zvečer se je vračal iz mlina pri Vrabeu posestnik Anton Florenin iz Gabrij pri Mirnu in je nesel še precej težko vrečo moke domov. Za njim je pridrdral nek voznik iz Doberdoba, in Florenin je prosil voznika, naj bi vzel njega in vrečo k sebi na voz. Voznik je v to privolil. Ko se je Florenin vsedel na voz, začel je voznik, ki je bil nekoliko preveč „korajžen“, konja tako naglo goniti, da je zletel voz z jedne strani ceste na drugo. Kar se zvrne Florenin, ki je najbrže slabo sedel, z voza, ter zadene z glavo tako močno ob cestni vogelni kamen, da je prišel koj v nezavest in da je še tiso noč umrl.

Mesto poštnega odpravnika je razpisano na c. kr. poštne uradu (III 6) v Plaveh, pol. okraj Gorica, proti pogodbi in kavciji 400 K; letna plača 400 kron, uradni pavšal 100 kron in letni pavšal 140 kron za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev.

Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzjavno vodstvo v Trstu.

Afera dobroznanih Humbertov. — V soboto se je pred poročnim sodiščem začela velesenzacionalna obravnava proti Tereziji Humbert, njenemu možu Frideriku Humbert in njenima bratoma Romanu in Emilu Daurignacu, ki so celih 20 let uganjali velikanske sleparije s pomočjo falsificiranih dokumentov, kažočih da imajo podedovati okrog 100 milijonov po nekem Crawfordu, ki nikdar eksistiral ni.

Občinski zastop v Podgradu je oblast razpustila vsled odstopa župana gosp. Slavojca Jenka.

Boj tatov z orožnikom. Eden tatov mrt. — V sredo so se pripeljali na nekem vozu trije mladeniči v Sapljanah in so se tudi ustavili v krčmi pri „Pušniku“. Vedeli pa so se tako sumljivo, da so vzbudili pozornost naslovnega orožniškega stražmeštra iz Jelšan, g. Antona Colnerja, ki se je slučajno nahajal na patrulji v Sapljanah. Zato se jim je približal ter jih vprašal po dokumentih. A mesto dokumentov, imeli so mladeniči pri sebi vse polno vetrihrov. Orožniškemu stražmeštru ni preostajalo drugega, nego da je mladeniče aretiriral in jih zvezal. Ko jih je hotel odvesti v Podgrad, kjer se nahaja okrajna sodnija, mu niso hoteli mladeniči slediti peš in hoteli so se peljati. Stražmešter se ni protivil temu, in voznik je torej pognal konje. Ko so bili skoro na pol poti med Sapljanami in Podgradom, potrgali so naši neznanci verige z rok ter poskakali z voza. Stražmešter je skočil za njimi, da bi jih zopet prijel in vstavil. A vnel se je ljut boj. Vsi trije so se zakadili v stražmeštra ter ga skušali podreti na tla, grabeč ga za noge. Skoro bi se jim bilo posrečilo. Stražmešter je bil torej v veliki sili in nevarnosti, tembolj, ker je voznik ves prestrašen gledal ta prizor in se ni upal

niti ganiti, da bi mu vsaj pomagal. Zaradi tega se je stražmešter poslužil puške nega bajoneta in je z istim hotel suniti v noge enega lopovov, ki mu je stal najbližje. A v hipu, ko je to storil, se je dotični že pripognil, da bi orožnika zgrabil za noge in podrl. Toda prepozno. Bajonet se mu je zapil v trebuh. Videča ostala dva, kaj se je zgodilo z njunim tovarišem, zbežala sta urnih korakov v bližnjo mejo. Stražmešter in voznik sta na to ranjenca vzdignila na voz in mu obvezala rano. Četrť ure za tem je ranjenec med vožnjo izdihnil. Ko je voz došel v Podgrad, zbrala se je pred njim velika množica ljudi in slučajno prisotni obč. zdravnik, g. dr. Bilek, ki je ravno ogledonal zgradbo „Narodnega Doma“, je konstatiral, da je ranjenec že mrtev in da mu ni pomoči. Stražmešter je vso stvar prijavil sodišču, ter so na to odpeljali mrtveca v mrtvašnico hruškega pokopališča, kjer se je tudi vršil prvi sodni ogled. — Stražmeštru je ranjenec pred smrtjo izjavil, da se zove Josip Hero iz Rojana. Pri njem so našli tudi razglednice, naslovljene na nekega Hero v Rojano št. 248. O njegovih ubeglih tovariših sumijo, da sta tukajšnja domačina Alojzij in Josip Stanič, priznani kakor zrela potepuha in ničvredna mladeniča, ki sta bila že neštevilkokrat prignana po odgonu. Vsi trije morajo biti povprečno v dobi od 18—21 let. — Ker so isto noč tatovi vlomili v poštni urad v Materiji, morda je upravičen sum, da so ti bili v zvezi z navedenimi.

Demonstracije med vojaško godbo. — V soboto popoldne je igrala na trgu v Karlovcu vojaška godba. Ljudstvo je zahtevalo, naj igra godba narodne skladbe. Ker ni kapelnik ti želji ustregel, začelo je ljudstvo žvižgati in vpiti. Polkovnik, ki je bil zraven, je zaukazal, da se koncert prekine, kar se je tudi takoj zgodilo. Javni vojaški koncerti so vsled tega v Karlovcu prenehali.

Trgovski pomočnik

manufakturne stroke, vešč slovenskega in italijanskega jezika, sprejme se s 1. septembrom. Kje? Pove upravnistvo našega lista.

Razglas.

Semenj za živino in blago v Renčah bil je do sedaj vedno dne 6. septembra, a od sedaj dalje bo ta vsako leto prvi ponedeljek meseca septembra; letos torej že na ponedeljek dne 7. septembra.

Županstvo v Renčah,
dne 10. avgusta 1903.

Ant. Merljak,
župan.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Loterijske številke.

8. avgusta.

Trst 84 67 46 7 49
Line 17 10 20 65 51

Prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Odlikovana kleparska delavnica



Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica št. 1.

Izvršuje vsa naročila, spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. Izvršuje vpeljavo in popravo strel vodov itd.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.



Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže pomladansko blago, lastni izdelek gotovih oblek in površnih sukenj. Cene prav solidne!

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za strnišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

uraduje od 1. avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštna.

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istorsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih uajmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Po vsestranskem prevdarku in preskušnji se bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trvdki

— J. Zornik, Gorica —

Gospodski ulica 7, zmiraj najbolji najlepši in temu primerno najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podlage, sukanec, svila, gumble, vezanja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najbolje vrste, jopice za hribolazce; kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznano najboljih modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Sprejema

hranilne vloge
katere obrestuje po
4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 1/2%.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravični
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.

Izhaja vsa torek in sobota ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Vendljevem tekališču po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini b. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročila pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Javni ljudski shod

akad. ferijalnega društva »Adrija«.

Javni ljudski shod, katerega je priredilo v nedeljo predpoludne na Catterinijevem vrtu akad. ferijalno društvo »Adrija«, se je obnesel v vsakem oziru izvrstno. Bilo je navzočih gotovo nad 1500 oseb iz vseh slojev slovenskega ljudstva. Bil je ta shod res lepa manifestacija našega ljudstva, borečega se za svoje pravice, ki so mu sicer na papirju zajamčene, a se mu v praksi odrekajo vedno in povsod, kakor da bi bili Slovenci res za to na svetu, da delamo tlak drugim narodom, ki nas izkoriščajo pri vsaki možni priliki za svoje sebične namene. Slovenci ne le da moramo biti hud boj proti svojim drugorodnim sosedom, zapostavljeni smo tudi pri vsaki priliki od onih činiteljev, ki so zato postavljeni, da čuvajo nad izvršbo obstoječih postav. Ti činitelji, ki so namreč vladni organi, ravnaajo z nami vedno tako, kakor da bi bili Slovenci brezpraven narod, za katere nimajo avstrijske postave nobenega pomena. Da tako ravnanje boli ter vznemlja v čuteh mladih srcih ogorčenje, je popolnoma naravno, kakor je tudi popolnoma naravno, da dajo ta mlada srca duška svoje ogorčenje razne načine in pri raznih prilikah. Tako je priredila tudi naša akademična mladina, zbrana v akademičnem ferijalnem društvu »Adrija« v nedeljo javen ljudski shod, da da na njem duška svoji ogorčenosti ter da razodene širnim slojem našega ljudstva, kaka neobprijemljiva krivica se godi slovenskemu narodu s tem, da se mu zapira pot do izobrazbe, ki je jedina podlaga ne samo boljše bodočnosti, ampak ki je tudi prvi pogoj narodnega obstanka. Dočim se nudi drugim narodom naše države, posebno pa privilegiranim Nemcem in Italijanom, vsaka prilika, da spopolnijo svoje izobrazbo, kratijo se nam Slovincem tudi najprimitivnejše pravice in zdi se, da smo v očeh naše vlade le zato na svetu, da plačujemo davek ter da prelivamo kri, ko napade državo kak sovražnik. — Tega pa ne smemo več trpeti, ter je že skrajni čas, da nastopimo složno proti takemu postopanju, ter da odločno zahtevamo pravice, ki nam pritičejo po naravnem zakonu in pa po zakonih, obstoječih v naši državi. Kakor rečeno, je prvi pogoj k boljši bodočnosti izobrazba. Ta zamore pa biti uspešna in popolna le na podlagi materinega jezika. Pripomočki za tako izobrazbo pa so dobre ljudske in srednje šole in naposled vseučilišče. In ravno z ozirom na to, priredilo je akademično ferijalno društvo svoj prvi javni ljudski shod, na katerega dnevni red je postavilo razpravo o slovenski mestni ljudski šoli v Gorici, o slovenski gimnaziji v Gorici in o slovenskem vseučilišču v Ljubljani.

Shod je otvoril dosednji predsednik društva stud. med. g. Reja. Pozdravivši na shodu navzoče v prisrčnih besedah, je predlagal, naj se izvoli z vsklikom za predsednika shoda dornberški nadučitelj g. Križman, kar se je zgodilo brez ugovora. Ko je tudi g. Križman v kratkih besedah označil pomen shoda ter pozdravil navzoče dame in gospode, in sploh vse, dal je besedo stud. phil. g. Ipavcu, ki je govoril k prvi točki dnevnega reda, namreč o slovenski ljudski mestni ljudski šoli v Gorici.

Ker mogoče priobčimo govore do-

slovno v poznejših številkah našega lista, omenimo naj danes le toliko, da je g. govornik prav dobro in točno narisal stanje slovenskega ljudskega šolstva v Gorici, za katero bi morala skrbeti po postavi mestna občina, ki pa tega iz sovraštva do Slovencev ne stori, čeravno je bila po dolgih bojih primorana ustanoviti slovensko ljudsko šolo v mestu. Da bi uspeh te šole kolikor mogoče onemogočila, postavila jo je namreč na skrajno mestno periferijo, v takozvano smradljivo Catterinelli-jevo vojašnico, vsled česar ni ta šola našim otrokom pristopna, ker je od njih bivališče preoddaljena in je zaradi tega tudi prazna. Slovenska mestna šola obstoji namreč iz štirih razredov, a v vseh štirih razredih nahaja se le 17 otrok. Za teh 17 otrok pa plačuje mestna uprava 4 učiteljske moči. Ali se ne pravi to metati denar, katerega davkoplačevalci tako težko plačujejo, skozi okno, ako se tako postopa? Je-li to liberalno, je-li to človeško? Dočim sipa torej mestna občina denar brez vsake koristi skozi okno, nadevati si moramo Slovenci ogromen naroden davek s tem, da vzdržujemo slovensko ljudsko šolstvo in druge zavode »Šolskega Doma«, da si na ta način obvarujemo slovenski naraščaj v Gorici, katerega je hotela in hoče še vedno mestna uprava utesniti s tem, da je določila za slovensko mestno šolo neprikladno, in zaradi oddaljenosti slovenskim otrokom nepristopno šolsko poslopje, da bi tako prisilila slovenske starše, da bi svojih otrok sploh v šolo ne pošiljali, ali pa, če bi jih pošiljali, da bi jih pošiljali le v italijanske mestne šole, kjer bi se poitalijančili in izneverili svojemu narodu. Tako postopanje je nečloveško, je krivično, ker nepostavno, in vendar se poklicani činitelji, ki bi morali gledati na to, da se postave ne kršijo, prav nič ne ganejo, da bi storili tem krivicam jedenkrat konec. Tega pa ne smemo dalje trpeti in zasnovati moramo akcijo, ki stori konec takim neznosnim razmeram. Tako prilično je končal govornik svoj govor, katerega so navzoči z burnimi »Živio«-klici vsprejeli.

K drugi točki dnevnega reda, namreč o slovenski gimnaziji, je govoril stud. jur. g. Vošnjak. Omenjal je, kako smo Slovenci sploh slabo preskrbljeni s slovenskimi srednjimi šolami. Trebalo je hudih borb, predno so dobili Slovenci na Kranjskem par spodnjih gimnazij s slovenskim učnim jezikom. Nič bolje se ni godilo Slovincem na Štajerskem, predno so dobili slovensko spodnjo gimnazijo v Mariboru in slovenske paralelne razrede na spodnjem gimnaziju v Celju. Zaradi teh paralelnih razredov uprizorili so Nemci za časa Windischgrätzovega ministerstva celo nekako državno krizo, vsled česar je moralo ministerstvo odstopiti. Cele slovenske gimnazije pa Slovenci sploh nimamo. Najslabše se pa godi v tem oziru primorskim Slovincem, ki nimamo niti bore spodnje slovenske gimnazije. V Gorici, kjer ni nemški jezik niti deželni jezik in kjer sta le slovenska in italijanska narodnost avtohtonna, obstoji gimnazija z nemškim učnim jezikom. To je pravi škandal in bije to dejstvo naravnost v obraz jasnim določilom § 19. osnovne državne postave. V tem paragrafu je namreč določeno, da imajo v deželah, kjer prebivajo po večini prebivalci raznih narodnosti, isti pravico do izobrazbe v svojem materinem jeziku, in da jih ne more nikdo siliti, da bi se

učili drugega jezika. Na Goriškem pa ni nemški jezik niti deželni jezik, in vendar se sili naše otroke, ako se hočejo izobraziti, da se ga morajo učiti. S tem pa se ne godi Slovincem ne le v moralnem ožiru neobprijemljiva krivica, ampak oškodovani so tudi gmočno na jako občutljiv način. Ako hočejo namreč vstopiti naši otroci na goriško gimnazijo, morajo se poprej že leto in dan pripravljati s privatnim podukom v nemškem jeziku, ker se na naših ljudskih šolah nemščina ne podučuje.

Tak poduk vedno nekaj stane. Ako pa tega ne store, obiskovati morajo pripravnico in potrebujejo tako 9 let, da dovršijo gimnazijo, dočim potrebujejo otroci nemških starišev, ki so pri nas zgolj tuji, privandrani k nam s trebihom za kruhom, le 8 let. Ni-li to gorostasno? Poleg tega pa so zahteve nemških profesorjev, glede znanja nemškega jezika, tako pretirane, da jim večina naših dijakov podleže, in da so učni napredki, kakor dokazuje statistika, vsled tega na goriški gimnaziji najslabši. Skušnja uči, da dospe od kakih 50 slovenskih učencev, ki so se vpisali v prvi razred goriške gimnazije povprečno le kakih 13 do osmega razreda. To so neravne razmere, katere se morajo odstraniti, in ki se odstranijo le s tem, da se uvede za slovenske dijake na goriški gimnaziji slovenščina kot učni jezik. Z lepa se to sicer ne bo zgodilo, ker ima goriška gimnazija namen nas pomesti ter nas pripravljati za veliko Nemčijo. Ali zgodilo se bo pa vendarle, ako bomo zahtevali to složno in odločno. In to bomo tudi storili, poslušajoč se vseh sredstev, ki nas pripeljejo do zaželjenega cilja. Tudi ta govor je bil sprejet z burnim navdušenjem.

K tretji točki, glede slovenskega vseučilišča v Ljubljani, je izborni govoril stud. jur. g. Pavliček. Dokazal je pravico, katero imamo Slovenci do slovenskega vseučilišča, na katerem edino se moremo popolno izobraziti. Slovensko vseučilišče ni za slovenske dijake in sploh za slovenski narod le velikega moralnega pomena, ampak tudi v gmočnem oziru bodo naši dijaki v Ljubljani veliko lažje izhajali, nego v drugih mestih. Ugovori, da nimamo Slovenci za slovensko vseučilišče potrebnih predpogojev, kakor učnih sredstev in učnih moči, so prazni in neutemeljeni. Sicer smo pa imeli v Ljubljani že pred 200 leti slovensko vseučilišče, imeli smo je za časa Napoleona I. in imeli smo pravne tečaje tudi leta 1848. Tedaj nam jih je vlada dala, ker nas je potrebovala, odpravila pa jih je že leta 1849., ko so minuli za njo nevarni časi, in ko se ji je zdelo, da Slovencev več ne potrebuje. Ako ustanovi vlada v Trstu za 700.000 avstrijskih Italijanov italijansko vseučilišče, toliko večjo dolžnost ima ustanoviti v Ljubljani za nas Jugoslovane, slovensko vseučilišče, ko nas je vendar nad 2 milijona. Od te naše zahteve ne odnehamo nikdar, in ako ne pojde drugače zahtevali je bomo tudi na način, ki vladi ne bo po volji. Govornikova izvajanja spremljalo je občinstvo z burnim pritrdjevanjem ter mu burno ploskalo, ko je dovršil svoj govor.

S tem je bil dnevni red javnega shoda končan. Na predsednikovo vprašanje, ako se še kdo oglasi k besedi in ako misli kdo postaviti kake resolucije, nastopil je stud. jur. g. Cigoj, ki je

predlagal sledeče štiri resolucije s primernimi dodatki in sicer:

I. Goriški Slovenci, zbrani 9. avg. 1903. na ljudskem shodu v Gorici, protestujemo odločno proti bagatelizujočemu in šikanoznemu postopanju občinskega sveta goriškega v zadevi slovenske ljudske šole, katere pravično rešitev brezobzirno zavrača od leta do leta.

V imenu humanitete, kulture in zakonah zahtevamo, da se omogoči otrokom slovenskih davkoplačevalcev v mestni občini goriški pot do elementarne šolske izobrazbe.

Pozivljamo tudi visoko c. k. vlado, da, izvršujoč sankcionirane državne zakone, pokaže isto energijo v Gorici v prilog Slovincem, kakoršno kaže vedno in povsod v prilog Nemcem in Italijanom.

II. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. zahtevamo, najodločneje, da se končno izvrši člen XIX. osnovnega državnega zakona o državljskih pravicah tudi v prilog Slovincem na Goriškem, ter pozivljamo vis. c. kr. naučno ministerstvo, da vendar enkrat ugodi stari opravičeni zahtevi slovenskega prebivalstva na Goriškem in realizuje čimprej višjo gimnazijo v mestu Gorici s slovenskim učnim jezikom.

Odpravi naj se enkrat stara krivica, da je učni jezik goriškega gimnazija nemški, ki niti deželni jezik ni, in ki je v prvi vrsti kriv kričečih neuspahov te gimnazije.

III. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. se pridružujemo manifestacijam in zahtevam po slovenski univerzi v Ljubljani, katero smatramo kot neobhodno potrebno za kulturni razvoj slovenskega naroda.

IV. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 9. avgusta 1903. pozivljamo slovenske poslance, da vedno in povsod z vso vmeno in odločnostjo zastopajo v prvih treh resolucijah navedene zahteve.

Prva resolucija naj se odpošlje: mestnemu svetu v Gorici, c. kr. namestništvu v Trstu, I., II. in III. c. kr. ministerstvu za nauk in bogočastje na Dunaju.

Vse štiri resolucije slovenskim deželnim in državnim poslancem goriškim, slovenski zvezi poslancev na Dunaju, klubu nar.-naprednih slov. poslancev na Dunaju.

Predsednik stavlja je resolucije s pristavki na glasovanje, in na shodu navzoči vsprejeli so jih soglasno z velikim navdušenjem. Ko je na to zaključil predsednik shod, zapeli so zborovalci slovensko himno »Hej Slovani« ter so se potem mirno razšli. Navzoči štanderski pevci zapeli so nam prav ubrano par moških zborov.

Z jedno besedo; opisani javni ljudski shod bil je dostojna manifestacija Slovencev za njih pravice in je pokazal, da so se tudi širši sloji našega ljudstva začeli v polni meri zavedati svojih pravic, katere bodo vedno bolj in odločno zahtevali, dokler jih ne vdobé.

Akademikemu ferijalnemu društvu »Adrija« pa častitamo na lepem vspehu, katerega je doseglo s svojim prvim javnim nastopom, ki je bil v vsakem oziru takten in dostojen.

Le po ti poti naprej, da dospemo do zaželenega cilja.

Dospelo je 17 brzojavk in dve pismi.

Nekatere brzojavke, namreč one, ki so dospele pravočasno, prečitale so se med burnimi „Živio“ klici. Brzojavili so namreč: dr. posl. dr. Anton Gregorič, iz Kamnika, pisala sta ter izpričala svojo nepriznanež. poslanca gg. župnik Grča in Jakonič. Brzojavili so nadalje: Društvo „Sava“, iz Bleda, županstvo v Sežani, učiteljsko društvo v Sežani, radikalci-akademiki v Ljubljani, Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev, katoliško politično društvo, Cesta, Ilirci v Šoštanju, šaleška čitalnica, županstvo sv. Križ, društvo „Naprej“ v Dornbergu, učiteljsko društvo za koperski okraj, kobaridsko učiteljstvo, ajdovska učiteljska podružnica, podružnica učiteljskega društva v Kanalu in neki dalmatince iz Dornberga.

Grof Khuen Hedervary ni več ogrski ministerski predsednik.

Prišlo je torej do tega, do česar je moralo priti. Zadnji škandali na Ogrskem provzročili so tam tako napete razmere, da je bila nujna odpomoč neizogibna. Naj bi se ministerski predsednik, grof Khuen Hedervary še toliko pral, odpraviti ne bi moral nikdar od sebe suma, da ni tudi on imel svojih prstov v umazani aferi, v aferi podkupovanja poslancev. V svojo obrambo poklical je grof Khuen na pomoč svojo politično preteklost in ravno s tem je zdatno podkrepil v njihovem mnenju vse one, kateri so bili mnjenja, da je on mogoče najbolj prizadet v škandalozni aferi, ker ravno njegova politična preteklost nikakor ne izključuje kaj takega. Zato je postal on tudi na Ogrskem nemogoč, in o tem so se prepričali tudi na najvišjem mestu. V dokaz da je temu tako, je ostavka celega ogrskega ministerstva, katera je bila sklenjena v ministerskem svetu, ki se je vršil v soboto popoldne, ko po njegovem povratku iz Ischla. S tem pa, da je grof Khuen na Ogrskem tako hitro odigral svojo ulogo in na tak žalosten način, dano je Hrvatom največje zadoščenje, kakor smo mi to že zadnjič trdili, in kar dokazuje članek, katerega je „Obzor“ priobčil te dni, in ki se približno tako-le glasi: Nobeden bi si ne mislil, da dobi Hrvatska, v kateri je vladal skozi dvajset let grof Khuen Hedervary, tako hitro zadoščenje pred celim svetom. On, ki je dvajset let zaporedoma ključoval celemu hrvatskemu narodu, on, kateremu je bila zakon samovolja, on, ki je brezsumljivo uničeval ekzistenco, on, mož železne roke in odločnosti, stopil je ponižno in z upognjeno glavo pred preiskovalno komisijo ogrskega parlamenta, da se tam brani pred sumničenjem tako strašnim in tako grdim, da ga ne more biti gršega za državnika. On, ki je bil navajen jedino le na ulogo tožitelja, ali prav za prav, ki je bil vajen jedino le na ulogo neusmiljenega sodnika in inkvizitorja, stopa zdaj pred narodovo komisijo, da se brani v potu svojega obraza. Ta pot grofa Khuena Hedervarya ni bil nikako pot v Kanoso, ne, marveč bil je pot čez reko Styks, ki vodi v politično smrt.

Da bo grof Khuen Hedervary pred preiskovalno komisijo izpovedal to, kar je izpovedal, to je vedel pač vsakdo že naprej. Vedel pa je tudi vsakdo in ve to tudi še dandanes, da pričanje grofa Khuena Hedervarya ne more biti nikakor merodajno za njegov politični ugled, kajti za njegov politični ugled ali za propast istega, bilo je dovelj že to, da je ves politični svet cele monarhije začel sumiti, da je on zmožen kaj takega storiti. Pa ne gledé na to, ali zamore njegovo izpovedanje razpršiti sum, in tudi ne gledé na uspeh, katerega je dosegel s svojim izpovedanjem pred preiskovalno komisijo, je njegova politična osoda zapečatená že s tem, da ga je sum vsega političnega sveta prisilil do tega, da se je predstavil preiskovalni komisiji in da se je tam začel braniti.

Sicer pa se je tožil tudi samega sebe, kajti jedini dokaz katerega je v svoje opravičenje navedel, bilo je skli-

cevanje na svojo politično preteklost. In baš to opravičevanje bila je njegova največja obtožba. Človek si ne more misliti drugega, nego da je grof Khuen Hedervary izgubil popolnoma svojo zavest, ko je poklical za pričo svoje nedolžnosti svojo politično preteklost. To ne more biti drugače, nego da se ni zavedal nevarnega položaja, v katerem se nahaja, in da se ga je zopet polotilo kljubovanje ter si je mislil: pa naj velja kar hoče.

To ni bilo drugega nego kljubovanje osodi, to ni bilo drugega nego kljubovanje za vsako ceno, kljubovanje, kojega se poslužuje navadno oni, ki nima ničesar več izgubiti. Grof Khuen Hedervary navedel je ta argument samo zaradi tega, da nekaj navede, ne da bi bil z njim kaj dokazal. S tem argumentom mogel je grof Khuen Hedervary napraviti učinek le pri takih ljudeh, ki ga niso do sedaj poznali in ki so ga sedaj prvikrat čuli. Ali grof Khuen moral bi pomisliti, da ni kar na mah v državi umrla cela ona generacija, kateri je njegova politična preteklost ali neposredno znana, ali je pa o nji mnogo čula in še več pa čitala. Še-le takrat, ko bi se bilo to zgodilo, govoril bi on lahko tako, kakor je govoril. Njegova dvajsetletna uprava Hrvatske tvori tako dolgo dobo v teku časa, da pada njegova senca celo čez meje naše monarhije, ter da je senčnate strani njegove uprave gledala vsa Evropa. Saj je bila vendar začasa razprava o njegovem programu v ogrskem parlamentu ravno ta njegova politična preteklost največja gorjača, s katero je ogrska opozicija tako neusmiljeno mačkala po njegovi glavi. Kako je mogel vendar grof Khuen Hedervary pozabiti na vsa ona dejstva, katera so mu izza njegove politične preteklosti očitali poslanci Ugron, Vazsony in drugi? „Nobeden na svetu mi ne more očitati, da sem se kedaj v svojem političnem življenju posluževal sredstev, katera ne bi mogel zagovarjati“. Te besede se je osmelil izpregovoriti pred preiskovalno komisijo grof Khuen Hedervary, oni Khuen namreč, ki je na vsa očitanja iz njegove politične preteklosti od strani državnozbornske ogrske opozicije molčal kot grob. Zakaj ni vendar opravičeval v ogrskem parlamentu „orožja“, katerega se je posluževal na Hrvatskem skozi dvajset let, ko so ga ravno zaradi tega orožja napadali in se ga branili? Zakaj se ni opravičeval, pravimo, ako bi to lahko storil? Kako more vendar človek, ki se je vedno posluževal dopustnih in poštenih sredstev, molčati na najhujše obtožbe?

Še-le zdaj postal je nekoliko bolj zgovoren, ali zdaj je že prekasno. Zdaj so začeli drugi govoriti o njegovi politični preteklosti. Patos, s katerim se je skliceval grof Khuen na svojo politično preteklost, vzbuja zdaj še-le posmeh in pomilovanje. Sicer, kdo naj žaluje nad človekom s tako politično preteklostjo, kakoršna je ona, bivšega hrvatskega bana, Khuena, in koje inventar so dejstva, kakor n. pr. Božakovina, napolnjene ječe, uničevanje ekzistence, osebna maščevanja, zatiranje časopisja, uničevanje jednoglasnih izvolitev, izključevanje od sej deželnega zbora in vse polno jednake šare. Grof Khuen, naj bi raje, nego da se sklicuje na svojo politično preteklost, rekel: O Bog, varuj me pred mojo politično preteklostjo, pred vsem drugim čuvati se hočem sam. Tega pa grof Khuen ni rekel, ker se nahaja že v agoniji.

Na političnem odru umira zdaj veliki grešnik. Hrvatje pa, katere je grof Khuen Hedervary tolikokrat proglasil za mrtve in pokopane, stoje ob njegovi smrtni postelji. Grof Khuen umira dolgo, in smrt mu je težavna. Krčevito posega po raznih zdravilih, s katerimi naj bi si, če ne že rešil življenje, si pa vsaj olajšal bolečine. Ali v tem smrtnem boju porabil je steklenico z najslabšim zdravilom. Khuen, te moriturum, Croatiae vivi salutant.

Kronanje sv. očeta Pija X.

V nedeljo se je vršilo v velikanski cerkvi sv. Petra v Rimu slovesno kronanje sv. očeta, Pija X. Kronanje se je vršilo pri zaprtih vratih, in slovesnost je pričela ob 8 uri in pol popoldne. V cerkvi se je zbralo nad 50.000 ljudi, ki so vdobili posebne vstopnice. Bilo je navzočih vse polno visokih oseb, knezov, kneginj, grofov i. t. d. Diplomatični zastopniki navzoči so bili v polnem številu. Red v cerkvi so vzdrževali papeževi vojniki, pred cerkvijo so pa bili postavljeni italijanski vojaki. V jako velikem številu so se udeležili slovesnega kronanja Benečani, kar dokazuje, da je sv. oče Pij X., kot bivši beneški patrijarh, užival pri Benečanih visoko spoštovanje in bil jako priljubljen.

Ob 8. uri in pol je prišel papež, spremljan od kardinalov, v vežo bazilike sv. Petra, kjer je bil pripravljen pri tako zvanih svetih vratih poseben prestol. Obleden v papeško obleko, z mitro na glavi, podal se je papež na prestol. Dočim so se kardinali posedli na posebne sedee. Zdajci se mu približa kardinal Rampolla ter ga nagovori v latinskem jeziku. Na to sta kapitelj in druga duhovščina poljubila papežu nogo. V tem hipu so zapeli pevci sikstinske kapele znano pesem: „Ti si Peter“. Kmalu potem se je vsedel sv. oče na nosilnico, ter so ga nesli nosači v baziliko. Pred njimi so korakali kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki. Ko so prinesli sv. očeta v cerkev, zapeli so srebrne trobente, in zbrana množica začela ga je burno pozdravljati. Sv. oče dal je množici znamenje naj opusti klice in naj se vede mirno, nakar jo je blagoslovil. Ko je sv. oče podelil množici svoj blagoslov, so ga oblekli v mašno obleko. Blizu tam, kjer je imel opraviti sv. oče daritev sv. maše, bil je postavljen drugi veličasten prestol. Med potjo, ko so nesli sv. očeta na nosilnici skozi klementinsko kapelo do zgoraj imenovanega prestola, je neki duhoven pred njim trikrat sežgal predivo izgovarjajoč besede: Sic transit gloria mundi, t. j. tako preide slava sveta.

Ko je stopil sv. oče pred altar, katerega zovejo della Confessione, zapeli so pevci: ecce sacerdos magnus. Okolo velikega prestola, blizu imenovanega altara, bili so pripravljeni sedeži za diplomatične zastopnike in za razne druge dostojanstvenike, kakor tudi za papeževe sorodnike. Ko se je približal sv. oče altaru sv. zakramenta, na katerem je bilo izpostavljeno Najsvetejše, je pokleknil, in pokleknil so tudi vsi kardinali in drugi duhovniki. Potem so prenesli sv. očeta v klementinsko kapelo, kjer je bil napravljen drugi prestol. Sv. oče se je podal na omenjeni prestol, in kardinali, patrijarhi, škofje in sploh vsi drugi duhovniki podali so se na prostore, namreč v cerkvene klopi, ki so stale okolo prestola. Tu so prisegli kardinali, patrijarhi, škofje in dr. cerkveni dostojanstveniki papežu pokorščino, na kar je papež podelil sv. blagoslov v cerkvi zbrani množici. Ko se je to zgodilo, poljubili so kardinali papežu nogo, koleno in obraz, škofje nogo in koleno drugi duhovniki pa le nogo. Prvi bil je kard. Rampolla, ki je papežu poljubil nogo. To pa je storil, ko se papež še zavedel ni. Ko mu je hotel poljubiti koleno, se je papež temu branil, ga objel in mu ponudil obraz v poljub.

Na to je pričela daritev sv. maše. Ko se je odpel sv. evangelij v latinskem in grškem jeziku, podal se je papež na prestol, k altaru pa je pristopil kardinal Macchi v spremstvu drugih duhovnikov, in odpele so se tu litanije, ki se pojo o priliki papeževega kronanja. Pri povzdigovanju je zadonel iz velike kupole glas srebrnih trobent, na kar so poklekile vojaške straže in ostala množica.

Maša je končala ob 12 in 50 minut. Po končani maši prenesli so papeža pod velikanskim baldahinom k velikemu altaru. Tu je bil pripravljen poseben oder. Ko je stopil papež na ta oder, pristopi k njemu jeden kardinalov in mu sname z glave mitro. Za tem pristopi k papežu drugi kardinal ter mu položi na glavo tiaro in je z povzdignjenim glasom izgovoril formulo za kronanje ki se tako-le glasi: Vsprejmi tiaro, ki je okrašena s tremi kronami, in vedi, da si oče krezov in kraljev, da si vesolni vladar tega sveta in namestnik našega odrešenika Jezusa Kristusa, katerega moramo častiti in slaviti na vseh vekov veke. Nato je papež odmolil neke molitvice ter blagoslovil vse navzoče. S tem je bila slovesnost končana. Predno se je podal sv. oče iz cerkve v svoje prostore, odprla so se glavna vrata sv. Petra, in od tam je blagoslovil italijanske vojake, ki so bili postavljeni na trgu pred cerkvijo.

Novi papež Pij X.

Pij X. je izrekel nekoč lepe besede. Ko je bil še kardinal in patrijarh beneški, je bil, kakor znano, navzoč pri polaganju temeljnega kamna k novemu Markovemu stolpu. Naučni minister Nasi, eden najvišjih dostojanstvenikov med italijanskimi framazoni, je bil toliko netakten, da se je v govoru, ki ga je govoril v proslavo francoskega naučnega ministra Chamié, ki je bil takrat gost Italije, spominjal onega časa, ko je benečanski dože nasproti zahtevam papežev odgovoril, da hoče biti najprvo Benečan, potem šele kristjan. Kardinal Sarto je pa lino prezrl to izzivanje in je ostal na svojem mestu. Potem pa je imel sijajen govor, v katerem je govoril, kako lepo je biti veren in domoljuben objednem, in kako domovinska ljubezen šele po veri dobi svoj sijaj.

Materi novega papeža je bilo dekleško ime Margerita Samson. Bila je pobožna in delavna kmetica, ki je vzela v zakon Janeza Sarto, ki je postal pozneje magistratni sluga. Ko je postal Sarto patrijarh, prišla je k velikim slavnostim takrat še živa njegova mati. Priprosta stara ženica, ki je doslej vedno nosila na glavi malo rutico, je mislila, da bo z ruto delala sinu sramoto, in si je na glavo nadela priprost mestni klobuček. Ko je Sarto zagledal staro ženico in njen klobuček, spoznal je takoj, da je mati to storila v mnenju, da se bo sin sicer sramoval svoje matere. „Mamica“, ji je dejal kardinal, „klobuček morate odstraniti, prosim Vas zato. Vedno ljubši ste mi v rutici“. In kardinal ni prejel odnehal, predno mati ni zopet prišla moč odlično gospodo s priprosto rutico na glavi. In kardinal je s ponosom kazal na ljubljeno svojo mater. Ljudje, ki so ga že prej silno spoštovali, so ga častili odslej še bolj radi plemenite njegove sinovske ljubezni. Pač lep vzgled marsikomu!

Papež Pij je hotel sprva kronanje preložiti do decembra. Tajnik kongregacije konzistorija in kardinalov, Oraglia in Rampolla sta ga pa opozorila, da brez kronanja nekatere kongregacije, med njimi „dataria“ ne morejo delovati. Tudi so izrazili razni tuji cerkveni knezi željo, da bi se radi udeležili kronanja; toda nikakor jim ne bo mogoče dolgega pota iz njihovih škofij dvakrat v malo mesecih narediti. Papež se je udal potrebi in odločil, da se je kronanje vršilo 9. t. m.

„Times“ pripoveduje: L. 1894 so ekstremni liberalci in prostozidarji igrali v Benetkah prvo ulogo. Novi patrijarh kardinal Sarto si je pridobil takoj simpatije nižjega ljudstva. Nikdar ni pozabil, da je sin revnih starišev. Marljivo je proučeval socialno vprašanje in živo se je zanimal za vsa podjetja, s katerimi se je izkušalo pomagati nižjim slojem. Tudi sam je posegal v prepire med delavci in delodajalci; po njegovem posredovanju se je povoljno končala stavka beneških tobačnih tovarnen. Kardinal je razumel bodo delavskih slojev, saj je njegov oče imel na dan staro dvajsetico plače in imel poleg neznatne hišice samo še malo njivico.

Listi javljajo, da se sv. oče trudi pridobiti kardinala Agliardi za državno tajništvo. Agliardi se doslej še ni odločil. Sodi se, da bo vendarle kardinal Rampolla prevzel svojo prejšnjo službo. Izključno pa ni, da bo sv. oče imenoval za Rampollovega naslednika sedanjega protajnika Merry del Vala, ki bo bržkone že v prihodnjem konzistoriju imenovan kardinalom.

Politični pregled.

Ministerska kriza na Ogrskem.

Grof Khuen Hedervary podal je toraj cesarju ostavko celega ministerstva in cesar jo je tudi v sprejel. Do sedaj ni cesar še nobenemu poveril sestave novega ministerstva. Značilno pa je, da se je podal naš ministerski predsednik, dr. Koerber v Ratot k pl. Szellu. Mogoče da mislijo v najvišjih krogih zopet na pl. Szella. Drugi pa pravijo, da ni izključeno, da ne bi postal ogrski ministerski predsednik dosedanji finančni minister, Lukase.

Podkupovalna afera na Ogrskem.

Jako zanimiva so dejstva, katera je koncem zasliševanja v preiskovalni komisiji našel poslanec Polony. Fakta so približno ta-le: V afero zapleteni urednik Singer je v družbi ravnatelja komercijalne banke Weissa obiskal ministerskega predsednika; bivši poslanec Pazmándy izjavlja, da je Szapary že prej podkupoval opozicijske liste in da mu je poslednji sam povedal, da postopa z vednostjo ministerskega predsednika; v noči od 29. na 30. julija je imel grof Szapary v družbi mestnega glavarja

Rudnaya in še nekega Friedmanna dalje razgovore z ministerjalnim svetnikom Sellevem. — Po tej javni razpravi se je vršila po 9. uri tajna razprava, o kateri pa noben član komisije ne zine niti besede, češ, da so vsi člani dali častno besedo, da absolutno ničesar ne izdajo o razpravi v tej tajni seji. Kmalu potem pa se je raznesla senačna vest o Gizeli Geiger, ki je pobegnila z Dienesem in nekim Janaczku, ki je v službi nekega visokega gospoda na Dunaju. Govoriti so jeli o novih velikih škandalih in nekateri so spravljali za afero v zvezo celo z osebo nadvojvode Frana Ferdinanda. Bržkone tiče tu zadaj krogi, ki bi radi odvrnili od sebe še kake večje skandale.

Politika srbskega kralja.

Te dni je imel tajnik srbskega kralja, Nenadović, ko se je mudil na Dunaju, pogovor z neko politično osebo. Nenadović je rekel, da novi srbski kralj, gledé zunanje politike ne pozna zvijač, ampak le odkritosrčnost. Svojo notranjo politiko pa hoče uravnati tako, da se v Srbiji prej ko prej pozabi preteklost. Zaradi dogodkov v Macedoniji, ni se bati, da bi prišlo med Srbijo in Bolgarijo do preprirov, ker hoče novi kralj v miru živeti z bratskim bolgarskim narodom. Kraljeve simpatije do vseh Jugoslovanov so temu porok. Z Avstrijo želi novi kralj živeti v prijateljskih odnosih, nikdar pa ne bode pozabil na hvaležnost, ki jo je dolžna Srbija Rusiji ter na bratske vezi, ki spajajo te dve državi.

Sinova srbskega kralja.

Sinova srbskega kralja sta se pripeljala iz Petrograda v Beligrad. Na Dunaju sta se mudila par dni s svojim spremstvom. Ona dva častnika, ki sta imela opravljati pri sinovih srbskega kralja častno službo, in ki sta v ta namen bila na potu v Petrograd, ustaviti sta se morala na avstrijsko-ruski meji, ter tam pričakovati dohod kraljevih sinov. Ruski zastopnik v Belgradu jima ni hotel namreč podpisati potnega lista, ker sta se tudi ona dva udeležila umora kraljeve dvojice. Jedn teh je bil namreč poročnik Antić, ki je baje prvi streljal na kraljico Drago, drugi pa poročnik Seviković, ki je odšel zarotnikom konakova vrata.

Macedonski dogodki.

Poročevalec „Nar. Listov“ v Monastiru javlja, da so pri nekem padlem ustašu našli tajno instrukcijo osrednjega revolucionarnega odbora. Ta instrukcija obsega 21 členov. Zanimivi so 4, 6 in 7. člen. Ti določajo, da je kristijane, ki so revoluciji sovražni, umoriti, a tako, da pade sum na Turke; da je orožje kupovati od Albancev; da naj v vsaki vasi ostane kak samec, ki naj eventualnega izdajico umori potem pa zbeži, da ne pridejo drugi vaščani na sum.

O novi revoluciji v Macedoniji so razširjane najrazličnejše vesti. Poroča se, da štejejo ustaške čete skupaj več tisoč mož, ki zlasti operirajo blizu gora okrog Monastira in Skoplja. Na raznih krajih so se primerile krvave bitke s turškimi vojaki. Brzojavna zveza med Skopljem in Solunom je pretrgana. Število ustašev se množi od dne do dne, in tudi oženjenci se pripravljajo na boj.

Vstaši so v Kruševem z dinamitom razstrelili guvernerjev konak in neki trdi več turških rodbin poklali. Pri eksploziji v konaku je bilo 30 funkcionarjev ubitih in ranjenih.

Umor ruskega konzula v Monastiru.

V soboto zjutraj vračal se je ruski konzul Roskowsky s sprehoda v mesto Monastir. Ko je šel mimo turške straže, ki je bila nastavljena pri uhođu v mesto, zapazil je, da ga vojak, ki je bil na straži, grdo gleda. Roskowsky se je približal vojaku ter ga vprašal, zakaj ga ne pozdravi, t. j. zakaj mu ne skaže pristojne mu časti. Vojak pa, mesto da bi kaj odgovoril, pomeri s puško na konzula ter ga ustrelil. Roskowsky ostal je takoj mrtev. Toraj vedno lepše! Ako pojde to tako dalje, postreljali bodo turški vojaki vse ruske konzule na Balkanu. In Rusija naj bi vsemu temu držala roke križem in molčala? Seveda so začeli Rusiji sovražni listi turškega vojaka opravičevati s tem, da pišejo, da je konzul Roskowsky na očividni način podpiral ustaj v monastirskem vilajetu, ki je postala zadnje dni splošna in ki se je razširila tudi na solunski vilajet.

Domače in razne novice.

Te Deum. — V nedeljo, o priliki kronanja novega papeža, so se po vseh samostojnih cerkvah vršile cerkvene slovesnosti se zahvalno pesmijo. Tudi tukajšnje vojaštvo je imelo v ta namen slovesno sv. mašo se zahvalno pesmijo.

Papež Pij X. v Gorici. — Nekateri listi so poročali, da se je mudil preteklo leto sv. oče Pij X. v Gorici tri

dni ter da je bil gost pokojnega kardinala Missia in č. oo. jezuitov. Kakor doznajemo mi, bil je takrat sv. oče Pij X. tudi gost č. oo. frančiškanov na Kostanjevici pri Gorici.

Imenovanje in odlikovanje. — Naslovni dvorni svetnik in podpredsednik deželnega sodišča v Trstu, g. conte Filip Dandini pl. Sylva je imenovan prvim dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču na Dunaju.

Vpokojenemu višjemu računskemu svetniku, g. Štefanu Bajcu je podeljen naslov računskega ravatelja. Kako se pač to strinja? Gosp. Bajca so namreč prisilili, da je moral stopiti v pokoj, zdaj ga pa odlikujejo. Prepričani smo, da je le poslednje popolnoma umestno.

G. dr. A. Raf. Rojic je odpotoval za par tednov iz Gorice. To naznanjamo vsem onim, ki bi hoteli iskati pri njem zdravniškega sveta, ali pomoči. Na vsak način jih bomo obvestili, ko se g. doktor zopet vrne v Gorico.

Za „Šolski Dom“. — Predsedništvu došlo od Fr. Gregorija 20 K, katere je zložila vesela družba pri L. banu v Prvačini, o priliki nove maše dne 4. t. m., katero je daroval č. g. Albert Leban. (Enak znesek se je nabral in odposlal tudi za Ciril-Metodovo družbo.)

Strašen požar v Bovecu. — Že v soboto zvečer se je raznesla po Gorici vest o strašnem požaru, ki je nastal isto popoldne v Bovecu in ki je, kakor današnja poročila govorijo, vpepelil 73 hiš, ter povzročil s tem med Bovečani strašno bedo. — V soboto proti večeru zapazili so, da se vije iz nekega hleva blizu cerkve dim, ki je postajal vedno bolj gost. Kmalu potem pa je izbruhnil iz hleva plamen, ki je, kakor bi trenil, objel celo poslopje. Nastal je velik strah, in zvonovi začeli so biti na plat ter klicati na pomoč. V najkrajšem času bili so na licu mesta domači ognjegasci z brizgalnico, a priteklo jim je na pomoč tudi vse, mlado in staro. Trudili so se vsi na vso moč, da bi lokalizirali ogenj; ali k nesreči pihal je zapadni veter, ki je razširil plamen na vse strani. In tako vnela se je tudi sosedna hiša, vključ vsem naporom gasilcev.

Ni dolgo trajalo, in bili so pri rokah tudi ognjegasci s Serpenice in Čezsoče s svojimi brizgalnicami. A vse to ni nič pomagalo. Tudi sosedna hiša postala je v kratkem času plen strašnega elementa. In tako se je polotil zopet tretje hiše, četrte, cerkve itd.

Zbegano ljudstvo vpilo je in klicalo na ves glas na pomoč, da je človeka kar groza prehajala.

Ljudje, stanujoči v bližini, hiteli so, da bi rešili pohištvo in živino in sploh vse, kar se rešiti da. Sevd da so v ti naglici mnogo pohištva popolnoma pokvarili. Ko se je pa ogenj vedno le bolj širil, zbežali so tudi oddaljeni sosedje domov, da bi tudi oni rešili svoje pohištvo in svojo živino. Seveda, da so si pomagali pri tem delu drug drugemu.

Pritekli so na pomoč Bovečanom sosedje iz vseh bližnjih vasi. A vse to ni nič pomagalo. Ogenj divjal je vedno bolj in bolj in zahteval novih žrtev. Hkratu se je začelo strašno hresketanje in pokanje; hiša za hišo začela se je rušiti med strašnim ropotom. Razum lahkih telesnih poškodb in omedlevic ni bilo za znanovati drugih človeških nesreč. Le jednega moža je razljuten bik, ko ga je hotel odvezati, zabodel in usmrtil, in so morali potem bika orožniki ubiti. Plamen bil je tako velikanski, da je njegov svet odseval celo do Žage.

Ogenj divjal je celo noč in vničil je tudi cerkev in farovž, poleg drugih 71 najlepših hiš. Pogorela je vsa zapadna stran Boveca.

Ogenj ni še danes do celo pogašen. Uradno poročilo pravi, da je zgorelo 70 hiš, mej temi: cerkev, občinska hiša, kapelanijska, šola za pletenje čipk in ubožna hiša. Nad 50 rodbin da je brez strehe. Uničeni so tudi vsi pridelki, živina in vse pohištvo. Tudi ena oseba je ponesrečila.

Vojaška inšpekcija. — V nedeljo popoldne je dospel v Gorico korni poveljnik feldzajmajster pl. Succovaty. Včeraj so imeli vojaki vojaške vaje okolo Črnič. Vrnili so se v mesto še komaj okolo 4. ure popoldne.

Vabilo na redni občni zbor „Krojaške zadruge“ v Gorici, registrovane zadruge z omejeno zavezo, ki se vrši dne 20. t. m. ob 10. uri zjutraj v prostorih „Goriške Čitalnice“ s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje poslovanja načelstva in nadzorstva in letnega računa za l. 1902.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Morebitni predlogi.

Ivan Bajt, predsednik.

Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici naznanja, da se je novi odbor pri občenem zboru dne 8. t. m. in v 1. odboru seji istega dne sestavil sledeče: predsednik cand. phil. Andrej Ipavec, podpredsednik cand. iur. Bogomil Vošnjak; tajnik, cand. iur. Tomo Šorli, blagajnik cand. iur. Alojzij Gradnik, gospodar stud. iur. Mirko Koršič, namestnik stud. iur. Drago Marušič in stud. iur. Fran Povšič, preglednika cand. iur. Josip Žnidarčič in cand. iur. Kajetan Feigel.

Ali jih ima za strašanske tepce — svoje naročnike namreč. Take osle vezati svojim čitateljem, kakor jih veže „Soča“ o „Krojaški zadruzi“, presega že vse šale. Bolj kot kedaj se vidi tu, da se slaba stvar vendar le ne da zagovarjati, da je tudi najbolj prefriganemu frazjerju nemogoče za več časa ustvarjati Potemkinove vasi. Strast slepi: Ta pogovor se zvršuje zdaj na „Sočinem“ mesarju prav na krvav način. Revez je stavil vse upanje na zmago v gosto besedičenje, a širno, raztezno pisarjenje po več listih misleč: Posledice že davno pripravljenih in zabrbno izvajanih naprednjaških mahinacij, naperjenih na uničenje „Krojaške zadruge“, vržem s strašanskim bobnanjem v javnost ter jih bodem potem list za listom pogreval, premleval, ponavljal, zasukaval, pretvarjal... in vrag naj vzame vse vkup, če vse nič ne izda. Revček, ni pa pomislil, da je ravno tako besedičenje nevarno orožje, katero se obrača tudi proti onemu, ki ga vihti. In to neljubo presenečenje doživlja zdaj na sebi „Sočin“ mesar. Zaradi pomanjkanja prostora le kratek dokaz. Združevanje v trgovinstvu kot je „Krojaška zadruza“, je A. G.—ku narodni greh. (Razume se: zdaj, ko mu tako kaže. Da je pred leti to združevanje na vse pretege hvalil, ga, seveda nič ne ženi!) In sicer, ker je neki bolje, da se tako podjetje razdeli na več narodnih trgovcev. Dobro, naj velja! Združevanje v obrtništvu, kot je konsorcij gostilne „pri jelenju“, pa mu ni narodni greh, ampak narodno dobro. Po analogiji menda za to, ker ni dobro, da imamo več narodnih krčmarjev. Aha! ali razumete, ljudje božji, to logiko? Vi majate z glavo, ker ne poznate neke skrivne stvarce, ki zna tudi take otrobe vezati, in ta je... Andreja Gabrščka žep. — Da, da, ta nikdar siti žep je v „Sočinih“ možganih personifikacija vse narodnosti. Po njem se presoja v novjšem času vsako podjetje. „Krojaško zadruzo“ naj hudič vzame; kajti njen morebitni dobiček se v malih svetlicah porazdeli med večje število veččinoma ubogih deležnikov. Gostilno „pri jelenju“ pa naj Bog živi; kajti tisočaki iz dobička (na nje „Soča“ upa, za nje se napaenja) se razdele med malo številce konsortistov, in med temi je tudi Andrej Gabršček. Razumniku dovolj! —

Do jednakega razmišljanja mora priti, kdor s svojimi možgani čita Gabrščkove ekspektoracije o „Krojaški zadruzi“. Da vkljub temu pita A. G.—k svoje naročnike s tako hrano, mora jih smatrati zares za strašanske tepce.

Zdaj hoče konsorcij lmeti! — Menda zato, ker je v svoji polemiki tako zabredel in zagazil, da hvali isto na sebi, kar na drugih graja, ter potapljač se v globičini zmedenosti in konfuznosti, oprijemlje se le še ob slučajno različni imeni ene in iste stvari. Zdaj nima A. G.—k druge bolezn nego željo, da prevzemi konsorcij „klerikalcev“ asanacijo „Kr. zadruge“... zdaj, ko je „naprednjaška“ nezmožnost ali hudobija pripravila „Kr. zadruzo“ na rob propada! Torej za „naprednjaške“ grehe naj delajo „klerikalci“ pokoro! No, oče Andrej, so res kunštni gospod! Ali njih kunštlost je preveč prozorna. Je li bila gostilna „pri jelenju“, ko jo je prevzel „naprednjaški“ konsorcij, v taki vodi, v kakoršno je priplaval naprednjak Avrelček „Kr. zadruzo“? Koga hoče A. G.—k slepiti s svojimi otročijimi predlogi? In recimo, da bi prišlo do takega konsorcija, kaj bi bilo potem? Ali bi tak konsorcij v najboljšem slučaju kaj boljšega dosegel, kakor hoče sedaj „Centralna posojilnica“? Ali se pa rešitelj po naprednjaški neokretnosti zlobnosti zavožene „Kr. zadruge“ imenuje „Centralna posojilnica“ ali „klerikalni“ konsorcij, ni li to vse eno? —

No, pa saj vemo, kaj rabijatnega A. G.—ka tako strašansko grize. On bi tako rad, kot je živ, škodoval „Centralni posojilnici“, in to, da ji ne more, dela ga besnega. In ker ne more po oslu, maha po senci; podtikujoč greh svoje stranke naši stranki, udriha po „Kroj. zadruzi“, tolažeč se z žalostnim upom: Nekaj bo pa te „klerikalce“ vendar le doletelo. Sam ve dobro, kako hudo se pregrešuje zoper varnost deležev, katerih lastnik je večinoma naše ubogo ljudstvo, in zoper čast slovenskega imena, ali strankarska

strast je pri njem močnejša nego zdrav razum in rodoljubno srce.

Elektrika na bohinjski železnici. — Kakor poroča „Eisenbahnblatt“, je povabilo železniško ministerstvo nekatere glavnih podjetji, ki se bavijo z električnimi napravami, da mu predlože do 1. oktobra načrte, po katerih bi se uvedla na bohinjski železnici, in sicer na črti med Celovcem in Trstom, električna gonilna moč. Ministerstvo je načrtalo imenovanim podjetjem celo neko osnovno podlago, na katero se imajo ozirati pri izdelovanju svojih načrtov.

Železniški stroji bi bili dvojni, jedni za brzovlake in za navadne osebne vlake, drugi pa za tovarne vlake. Električna gonilna moč bi se dobivala s pomočjo Soče med Bovecem in Kobaridom in bi znašala 14.000 konjskih močij.

Podgane so mu ogrizle uho. — V petek po noči lotile so se podgane v pritličju hiše štev. 20 v ulici Ascoli spečega 54 letnega Ivana Malnič. Ko so mu razjede srajco na prsih, polotile so se njegovega desnega ušesa. Tu se je pa Malnič zbudil, in podgane so se poskrile v svoje luknje.

Pod voz je prišla v soboto popoldne 3-letna deklica Olga Miljavec na Kornju. Ranjena je bila še precej na glavi. Prepeljali so jo v Cristofoletti-jevo lekarno, kjer jo je lečil dr. Poljak iz Trsta, ki se je vozil z vozom, ki je deklico povozil.

Nesreča pri kopanju vodnjaka. — Na vrtu g. Fogarja kopljejo nov vodnjak. Dospeli so že pod Sočino gladino. Delo se vrši po dnevi in po noči. Ker se ni vzgal dinamit, katerega so v soboto položili, hoteli so ga v nedeljo odkopati, ali pri odkopavanju se je dinamit vnel s trašnim ropotom. Pri ti priliki bila sta ranjena dva delavca, jeden iz Pevme, drugi iz Vrtojbe. Zadnji je bil tako poškodovan, da so ga mogli prenesti v tukajšnjo bolnišnico.

Z voza padel in se ubil. — V soboto zvečer se je vračal iz mlina pri Vrabcu posestnik Anton Florenin iz Gabrij pri Mirnu in je nesel še precej težko vrečo moke domov. Za njim je pridrdral nek voznik iz Doberdoba, in Florenin je prosil voznika, naj bi vzel njega in vrečo k sebi na voz. Voznik je v to privolil. Ko se je Florenin vsedel na voz, začel je voznik, ki je bil nekoliko preveč „korajžen“, konja tako naglo goniti, da je zletel voz z jedne strani ceste na drugo. Kar se zvrne Florenin, ki je najbrže slabo sedel, z voza, ter zadene z glavo tako močno ob cestni vogelni kamen, da je prišel koj v nezavest in da je še tiso noč umrl.

Mesto poštnega odpravnika je razpisano na c. kr. poštnem uradu (III/6) v Plaveh, pol. okraj Gorica, proti pogodbi in kavciji 400 K; letna plača 400 kron, uradni pavšal 100 kron in letni pavšal 140 kron za lokalno dostavljanje poštinih pošiljatev.

Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Afera dobroznanih Humbertov.

— V soboto se je pred porotnim sodiščem začela velesenzacionalna obravnava proti Tereziji Humbert, njenemu možu Frideriku Humbert in njenima bratoma Romanu in Emilu Daurignacu, ki so celih 20 let uganjali velikanske sleparije s pomočjo falsificiranih dokumentov, kažočih da imajo podedovati okrog 100 milijonov po nekem Crawfordu, ki nikdar eksistiral ni.

Občinski zastop v Podgradu je oblast razpustila vsled odstopa župana gosp. Slavaja Jenka.

Boj tatov z orožnikom. Eden tatov mrtev. — V sredo so se pripeljali na nekem vozu trije mladeniči v Šapljane in so se tudi ustavili v krčmi pri „Pušniku“. Vedeli pa so se tako sumljivo, da so vzbudili pozornost naslovnega orožniškega stražmeštra iz Jelšan, g. Antona Colnerja, ki se je slučajno nahajal na patrulji v Šapljanah. Zato se jim je približal ter jih vprašal po dokumentih. A mesto dokumentov, imeli so mladeniči pri sebi vse polno vetrihov. Orožniškemu stražmeštru ni preostajalo drugega, nego da je mladeniče aretirati in jih zvezal. Ko jih je hotel odvesti v Podgrad, kjer se nahaja okrajna sodnija, mu niso hoteli mladeniči slediti peš in hoteli so se peljati. Stražmešter se ni protivil temu, in voznik je torej pognal konje. Ko so bili skoro na pol poti med Šapljanami in Podgradom, potrgali so naši neznanci verige z rok ter poskakali z voza. Stražmešter je skočil za njimi, da bi jih zopet prijel in vstavil. A vnel se je ljut boj. Vsi trije so se zakadili v stražmeštra ter ga skušati podreti na tla, grabeč ga za noge. Skoro bi se jim bilo posrečilo. Stražmešter je bil torej v veliki sili in nevarnosti, tembolj, ker je voznik ves prestrašen gledal ta prizor in se ni upal

niti ganiti, da bi mu vsaj pomagal. Zaradi tega se je stražmešter poslužil puške-nega bajoneta in je z istim hotel suniti v noge enega lopovov, ki mu je stal najbližje. A v hipu, ko je to storil, se je dotični že pripognil, da bi orožnika zgrabil za noge in podr. Toda prepozno. Bajonet se mu je zapičil v trebuh. Videča ostala dva, kaj se je zgodilo z njunim tovarišem, zbežala sta urnih korakov v bližnjo mejo. Stražmešter in voznik sta na to ranjenca vzdignila na voz in mu obvezala rano. Četrte ure za tem je ranjenec med vožnjo izdihnil. Ko je voz dospel v Podgrad, zbrala se je pred njim velika množica ljudi in slučajno prisotni obč. zdravnik, g. dr. Bilek, ki je ravno ogledonal zgradbo „Narodnega Doma“, je konstatiral, da je ranjenec že mrtev in da mu ni pomoči. Stražmešter je vso stvar prijavil sodišču, ter so na to odpeljali mrtvega v mrtvaš-nico hruškega pokopališča, kjer se je tudi vršil prvi sodni ogled. — Stražmeštru je ranjenec pred smrtjo izjavil, da se zove Josip Hero iz Rojana. Pri njem so našli tudi razglednice, naslov-ljene na nekega Hero v Rojano št. 248. O njegovih ubeglih tovariših sumijo, da sta tukajšnja domačina Alojzij in Josip Stanič, priznani kakor zrela potepuha in ničvredna mladeniča, ki sta bila že neštevilkokrat prignana po odgonu. Vsi trije morajo biti povprečno v dobi od 18—21 let. — Ker so isto noč ta-tovi vlomili v poštni urad v Materiji, morda je upravičen sum, da so ti bili v zvezi z navedenimi.

Demonstracije med vojaško godbo. — V soboto popoldne je igrala na trgu v Karlovcu vojaška godba. Ljudstvo je zahtevalo, naj igra godba narodne skladbe. Ker ni kapelnik ti želji ustregel, začelo je ljudstvo žvižgati in vpiti. Polkovnik, ki je bil zraven, je zaukazal, da se koncert prekine, kar se je tudi takoj zgodilo. Javni vojaški koncerti so vsled tega v Karlovcu prenehali.

Trgovski pomočnik

manufakturne stroke, večš sloven-skega in italijanskega jezika, sprejme se s 1. septembrom. Kje? Pove upravn-ištvo našega lista.

Razglas.

Semenj za živino in blago v Renčah bil je do sedaj vedno dne 6. septembra, a od sedaj dalje bo ta vsako leto prvi ponedeljek me-seca septembra; letos torej že na ponedeljek dne 7. septembra.

Županstvo v Renčah,
dne 10. avgusta 1903.

Ant. Merljak,
župan.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Loterijske številke.

8. avgusta.

Trst 84 67 46 7 49
Linc 17 10 20 65 51

prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-lične moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi te-stenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Odlikovana kleparska delavnica



Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica št. 7

izvršuje vsa naročila, spadajoča v klepar-sko stroko z največjo natančnostjo. Izvršuje vpeljavo in popravo strelodovov itd.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.



Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občin-stvu v mestu in na deželi, posebno obč. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže ponudnisko blago, lastni izdelek gotovih oblek in površnih sukenj. Cene prav solidne!

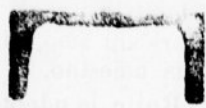
Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.



Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

„Centralna“
posojilnica

v Gorici,

uraduje od 1 avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vi-nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Anton Kuštrin

Gorposki ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in glavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorice i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfa istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljiveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlinca v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Po vsestranskem prevdarku in preskušnji se bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trvdki

J. Zornik, Gorica

Gosposka ulica 7, zmiraj najbolji najlepši in temu primerzo najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podlage, sukanec, svila, gume, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najboljše vrste, jopice za hribolazce; kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznajo najboljih modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Sprejema

hranilne vloge

katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; ne-vzdignene obrestipripi-suje konec leta k glav-nici. Rentni davek pla-čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po 6% in na vključbo po 5 1/2%.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-lnimi deleži. Glavni de-leži po 200 K, opravični po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure jutraj pa do 1. ure popoldne.